Lietuvos nacionalinė M.Mažvydo biblioteka

Europos LIETUVIS

Nr. 32 (1177) Londonas, 1971 m. rugsėjo 21 d. XXV metai

Vaikai sovietijoje

Sov. Sąjungos Maskvoje leidžiamasis statistikos biuletenis („Vestnik Statistiki", Nr. 6, 1971) išsiuntinėjo 60.852 anketas moterims ir gavo 38.602 atsakymus. Norėta patirti moterų nuomones apie geriausią ir laukiamą vaikų skaičių šeimoje.

Lietuvos moterys gavo 750 anketų, atsiliepė 442, t. y. 58,9%. Latvių atsiliepė 58,2 %, esčių — 69,1%, o gruzinių tik 36,5%. Tai mažiausias atsiliepusiųjų skaičius.

Pagal atsiliepimus dėl norimos idealios šeimos buvo pateikti klausimai, pažymėti „0, 1, 2, 3, 4, 5, 6 ir daugiau vaikų".

Visoje Sovietijoje visai nenorinčių turėti vaikų pasisakė tik 0,4%, Latvijoje ir Estijoje visai tokių nebuvo. Po vieną vaiką turėti pasisakė Sovietijoje — 1,5%, Lietuvoje — 1,8%, Latvijoje — 2,2%, Estijoje — 0,8%. Po du vaikus turėti pasisakė Sovietijoje — 41%, Lietuvoje — 42%, Latvijoje — 49%, Estijoj — 35,5%. Po tris vaikus pasisakė Sovietijoje — 39,4%, Lietuvoje — 39%, Latvijoje — 40%, Estijoj — 53,5%. Po keturis vaikus turėti pasisakė Sovietijoje — 11,7%, Lietuvoje — 13,8%, Latvijoje — 5,6 %, Estijoje — 9,4%. Po penkis vaikus turėti pasisakė Sovietijoje — 2,9%, Lietuvoje — 2,5%, Latvijoje — 2,9%, Estijoje — 2,5%. Po šešis ir daugiau vaikų turėti pasisakė Sovietijoje 3,1%, Lietuvoje — 0,7%, Latvijoje — 0,9%, Estijoje — 0,2%, Kirgizijoje — 16,7%, Armėnijoje — 14,4%, Turkmėnijoje — 19,8%, Tadžikijoje — 18,8 %, Azerbeidžane — 22,7% ir Uzbekijoje — 25,4%.

Vidutiniškai imant, Sovietijos moterys laiko 2,89 vaikų idealia šeima, Lietuvos — 2,74; Latvijos — 2,60; Estijos — 2,69; Ukrainos — 2,63; Gruzijos — 3,95; Azerbeidžano — 4,52; ir Uzbekijos — 4,55%. (ELTA)

O JEIGU ILGI PLAUKAI

Ilgų plaukų problema susirūpinę ir Lietuvos gyventojai. „Komj. Tiesa" š. m. liepos 14 d. paskelbė savo bendradarbės A. Matekūnaitės ilgą straipsnį apie istorinę vyrų šukuosenų evoliuciją, senove pradedant ir 20 amžiumi baigant. Padaryta išvada: jei to klausimo nesugebėjo išspręsti tūkstantmečiai, gal paliksime ir mes jį galutinai neišspręstą. Autorės žodžiais, „galų gale ne vien šukuosena apsprendžia asmenybę".

Šukuosenos klausimus svarstyti privertė du laikraščio redakcijos gauti laiškai. Viename jų V. Staršinovas, Kapsuko (Marijampolės) gyventojas, pasisakė už ilgus plaukus. Kitas gi, V. Raginis iš Pasvalio, skundėsi: „Kai praeini miesto, o ypač priemiesčio gatvėmis, negali atsistebėti jaunimu. Jauni pusvyriai — barzdoti, jų plaukai užgulę pečius. Nejaugi mūsų jaunimas ima pavyzdžius iš laukinių? Argi galima iš šmėklų sukurti didvyrius? Jaunimas žengia į prarajos bedugnę. Mūsų jaunimas turi mesti šunkelius..." A. Matekūnaitė gi savo „istoriniam išvedžiojimui" pateikė ir antraštę: O jeigu (paseksime) senelių taku?

(ELTA)

BAKULINAS BUVO NEPATENKINTAS

„Komjaunimo Tiesos" laikraštis neseniai pirmam puslapy išsispausdino didelę nuotrauką: merginą su jaunuoliu, linksmai beeinančius geležinkelio bėgiais. Dėl to pasipiktino Šiaulių 18-jo ruožo viršininkas A. Bakulinas. Laikraštis buvo priverstas paskelbti Bakulino laišką, kur pasakyta, kad laikraštis prieštarauja geležinkeliečių darbui, neapdairiai pasielgęs ir pan.

„Komj. Tiesos" redakcija vėl paskelbė tą pačią, sumažintą, nuotrauką, įdėjo antraštę „Bėgiais vaikščioti draudžiama" ir ta proga pateisino: foto autorius turi teisę savo nuožiūra pasirinkti vaizdavimo priemones žmogaus jausmams ir nuotaikoms perteikti. Tegul Bakulinas įsidėmi, teigia laikraštis, kad perteiktos žmogaus nuotaikos, bet ne susisiekimo ministerijos taisyklės... (ELTA)

SKUNDAI DĖL BATŲ

Bloga avalynė gaminama ne tik Vilniuje, bet ir Kauno avalynės fabrikuose. Inspekcija viename fabrike tik vasario mėn. 60 proc. produkcijos pripažino netinkama dėvėti. Kauno „Raudonojo spalio" fabriko vyr. inžinierius „Komj. Tiesai" (liepos 11 d.) skundėsi: ne mes vieni blogai dirbam... Neturime gerų klijų, dažų, stinga darbininkų. Jaunimas nemoka dirbti: šiandien jie siuva, ryt batus klijuoja — ir nė vieno darbo gerai nemoka... Kas kaltas — nesusigaudo nei fabrikų pareigūnai, nei spaudos atstovai. (ELTA)

BAIGTAS RUOŠTI DOKUMENTŲ RINKINYS

Dr. Eronis Kaslas jau baigė paruošti Ribbentropo-Molotovo sąmokslo prieš Rytų Europą ir Lietuvą dokumentų rinkinį su reikalingų dokumentų atitinkamais paaiškinimais. Dr. Kaslas savo darbą pateikė Vliko Valdybai susipažinti. Rugpiūčio 26 d. New Yorke, dalyvaujant veikalo redaktoriui dr. Kaslui, su paruoštu rinkiniu išsamiai susipažino Vliko pirmininkas dr. J. K. Valiūnas, J. Audėnas ir dr. B. Nemickas. Rasta, kad autorius įdėjo labai daug kruopštaus darbo ir leidinį gerai paruošė. Jis turės apie 400 psl. Jam išleisti ieškoma leidėjo. (ELTA)

RYŠIAI SU AMNESTY INTERNATIONAL

Vlikas užmezgė ryšius su Amnesty International organizacija Londone. Ši organizacija, kurios pasiūlymais domisi J. Tautos, rūpinasi gelbėti politinius kalinius, kurių dar daug šių dienų pasauly. Organizacija paprašyta rūpintis Prano ir Algirdo Brazinskų, Simo Kudirkos ir Vytauto ir Gražinos Simokaičių padėtimi. Vlikas organizacijai pateikė išsamios medžiagos. (E)

ŽYMUO PREL. J. BALKŪNUI

Rugpiūčio 24-28 d. d. New Yorke, Waldorf--Astoria viešbuty, vyko Katalikų Karo Veteranų JAV-se sąjungos 36-sis metinis suvažiavimas. Sąjunga šiais metais šešiems asmenims paskyrė specialius žymenis bei medalius. Tų asmenų tarpe šiemet atžymėtas, įteikiant Celtic Cross, lietuvis prel. J. Balkūnas. Jis atžymėtas už ligšiolinę jo veiklą kovoje prieš komunizmą. Kiti penki, gavę žymenis, tai asmenys, nusipelnę Pažnyčios, spaudos, teatro ir kt. srityse. (E)

PASAULYJE

— Rytų Pakistano padėtį iš arti pažįstantieji du gydytojai medicinos žurnale „Lancet" rašo, kad ten bent 25 milijonai neturtingesniųjų gyventojų susidurs su bado grėsme, nes dėl pilietinio karo, potvynių ir ciklono maisto gamyba dvejetą metų bus menka ir reikės prisidurti nors po 3 mil. tonų grūdų, norint išvengti tos grėsmės.

— Per pirmuosius penketą mėnesių, kai veikia skyrybas leidžiąs įstatymas, Italijoje išsiskyrė 2.394 poros, daugiau kaip pusė jų tą paskutinįjį penktąjį mėnesį.

— Italijon atėjo „karinė" moterų mada, bet karabinieriai (pusiau karinė policija) daro kratas tose parduotuvėse, kurios pardavinėja panašias į karių uniformos medžiagas, diržus su šovininėmis ir drabužius iš karinės medžiagos ir visa tai konfiskuoja, o pagal veikiantį įstatymą uniforminius drabužius „be reikalo" dėvintieji gali būti areštuojami ir baudžiami nuo 26 iki 260 svarų.

— Atominės energijos komisijoje, kuri posėdžiauja Ženevoje, Sov. Sąjungos atstovas pareiškė, kad jo kraštas yra pasiruošęs uranijaus papildymais aprūpinti Euratomui priklausančius Vakarų kraštus atominei energijai taikiems reikalams gaminti.

— Norintieji į Vokietiją važiuoti dirbti britų darbininkai, be kita ko, įspėjami, kad kai kuriuose fabrikuose ten nėra rytinių ir popietinių pertraukų arbatai gerti.

— Interpolas skelbia, kad Indijos maldykloms apvogti ir religinėms relikvijoms ir iš ten pagrobtosioms tautinėms brangenybėms svetur pardavinėti yra sudaryti sindikatai, kurie turi tam darbui specialistų.

— Sovietų erdvės laivas Luna-18 sudūžo mėnulyje.

— Apie 1.000 kalinių Attica valstybiniame kalėjime (JAV, New Yorkas) buvo sukėlę riaušes, kurios kaštavo 37 gyvybes — kaliniai papiovė 9 prižiūrėtojus, o šaudymosi metu žuvo ir kalinių.

— Britanijoje M6 kelyje dėl rūko apie 200 automobilių susidūrė iš karto, 10 žmonių žuvo, apie 60 sužeista.

— Sov. Sąjungos profesinės sąjungos atsiuntė 5.000 svarų dovanų Airijos profesinių sąjungų centrui, kad pasirūpintų reikalais Ulsteryje (Šiaurės Airijoje).

— D. Britanija susilaukė rekordinio derliaus — daugiau kaip 14 mil. tonų grūdų.

— Kinija tvirtina, kad ji pati pajėgianti kovoti su oro ir žemės (upių, jūrų) teršimu, bet visą teršimą vykdančios tokios pramoninės valstybės, kaip JAV ar Japonija.

— Ceilonas pasiryžęs teisti 2.500 asmenų iš tų 24.000, kurie buvo suimti po sukilimo balandžio-gegužės mėnesiais.

— Amerikiečių džiazo karalius Duke Ellington koncertuoja po Sov. Sąjungą, ir tose vietose, kur vyksta koncertai, norinčių pasiklausyti visada yra žymiai daugiau negu vietų salėse.

— Vatikanas ruošiasi palaimintuoju paskelbti „heroiškąjį Auschwitzo kunigą Maximilianą Kolbę, kuris buvo pabėgęs, bet grįžo ir mirė, gavęs nuodų, kai sužinojo, kad už jį komendantas nusprendė badu numarinti 10 kalinių.

— Vėlesni pranešimai rodo, kad Attica kalėjime New Yorke prižiūrėtojai buvo nušauti maištą malšinusios policijos, o ne papiauti kalinių.

VERTIMAI

Vilniuje neseniai išleisti kelių užsienio rašytojų knygų vertimai. Iš jų minėtini: Romain Rolland'o „Colas Breugnon" romanas (vertė Juozas Urbšys). Tai antrasis leidimas, skiriamas mokykloms. Kitoje, JAV rašytojos Shirley Grow knygoje — romane (vertė V. Churginaitė) pasakojama, pagal garsinimus spaudoje, apie „rasizmo varžomą pietinių Amerikos valstijų gyvenimą". dar vienoje, Australijos rašytojos D. Kjuzek, knygoje „Vien saulės negana", aprašomas Australijos gyvenimas po antrojo pasaulinio karo, „žemyną užplūdus emigrantams iš Europos". Pagaliau išleistas ir Nobelio premijos laureato japono J. Kavabata romanas „Sniegynų šalis" (vertė Virginija Niparaitė). Kaip žinoma, svetimųjų rašytojų kuriniai parenkami versti dažniausiai tokie, kuriuos parašė arba vadinamieji pažangūs rašytojai, arba tokie, kuriuose iškeliamas rasizmas JAV ir kitur, kovos su priespauda ir pan. (ELTA)

RAŠTAI ARABŲ VALSTYBĖMS

Ryšium su liepos 19 d. komunistų siekimu nuversti Sudano, Afrikoje, vyriausybę, bet jam nepavykus, Sudano vyriausybė labai griežtai reagavo, bausdama savo ir svetimųjų infiltruotus perversmininkus. Sovietų Sąjungos atstovybė, įvairūs politiniai, ūkiniai bei techniniai „patarėjai" taip pat yra suvaidinę nemažą vaidmenį. Yra žinoma, kad arabų kraštuose yra daug sovietų atsiųstų patarėjų, kurių tikslas — padėti stiprintis vietos komunistams.

Vlikas, tai priimdamas dėmesin, išsiuntinėjo išsamius raštus visų arabų valstybių vyriausybėms, kurioms, pateikus ištisus pavyzdžius, nurodytos Sovietų Sąjungos pastangos, vykdomos dar nuo 1917 m., pasigrobti valdžią į savo rankas, pasinaudojant įvairiuose kraštuose turimomis savo „penktomis kolonomis". Netenka abejoti, kad sovietai panašią taktiką naudoja dabar ir jos nevengs ateityje. (ELTA)

VLIKO PIRMININKO KELIONĖS

Dr. J. K. Valiūnas, Vliko pirmininkas, rugsėjo 2 d. išvyko į Europą ir Afriką. Abiejuose kontinentuose jis aplankys po kelias valstybes. Dr. Valiūnas kelionėje bus apie šešias savaites. Ligi jam sugrįžtant, Vliko pirmininko pareigas eina vicepirmininkas J. Audėnas. (ELTA)

V. VENCKUS PIRMININKU

Rugpiūčio 5 d. Salzburge, Austrijoje, mirus Jurgiui Bieliūnui, Vliko Atstovybės Venezueloje pirmininkui, nauju pirmininku pakviestas Atstovybės vicepirmininkas Vladas Venckus. Jis yra ir Lietuvių Bendruomenės krašto valdybos Venezueloje pirmininkas. (ELTA)

TARPPARLAMENTARINĖS SĄJUNGOS KONFERENCIJOJE

Rugsėjo 2-10 dienomis Paryžiuje, Burbonų Rūmuose, vyksta Tarpparlamentarinės Sąjungos konferencija. Vlikas jau anksčiau yra mezgęs ryšius su Sąjungos konferencijų dalyviais, siekdamas juos supažindinti su Lietuvos padėtimi. Vliko Valdyba įgaliojo Birutę Venskuvienę, prancūzų kalba leidžiamojo Paryžiuje Eltos biuletenio redaktorę, dalyvauti minėtoje konferencijoje, susitikti su įvairių kraštų parlamentarais ir jiems pateikti informacinės medžiagos prancūzų ir anglų kalbomis. (ELTA)

DR. J. PAJAUJO KNYGA APIE GENOCIDĄ

Dr. J. Pajaujis jau paruošė genocido knygos pirmąją dalį, apimančią 1940-1941 m. sovietų Lietuvoje vykdytąjį genocidą. Vliko Valdybos paskirtoji komisija iš dr. J. Puzino, dr. B. Nemicko ir J. Audėno, dr. Pajaujo rankraštį peržiūrėjo ir rado jį gerai paruoštą. Leidinį finansuos Vlikas, o Lietuvos Tyrimo Institutas rūpinasi jo išleidimu ir redakcine dalimi. (ELTA)

PARKAI

Okup. Lietuvoje veikia 194 saugomi parkai. O „Komj. Tiesoje" (liepos 8 d.) rašoma: „...iš jų tik nedaugelis tvarkomi be priekaištų. Kituose, žiūrėk, užželia takai, didėja senų medžių drevės, rasime savavališkų statinių, kai kur ganomi gyvuliai..." (ELTA)

NETVARKA KINO TEATRE

„Komj. Tiesoje" liepos 22 d. skaitytojas skundėsi dėl netvarkos Vilniaus „Vasaros" kino teatre. Paaiškėjo, kad kino direktorius — S. Vasilin, o kasininkė — draugė Vodianik. (ELTA)

Gyvuliai Lietuvoje

Maskvoje leidžiamasis statistikos biuletenis („Vestnik Statistiki") š. m. 6-me nr-je pateikia Sov. Sąjungos gyvulių skaičių, buvusį š. m. sausio 1 d. Skaičiai pateikiami ir vadinamųjų respublikų, tarp jų ir Lietuvos.

Minėtąją dieną Lietuvoje buvo 1.814.000 raguočių (1939 m. buvo 1.311.640), iš jų 1.186.000 kolchozuose ir sovchozuose, o 623.000 kaip asmeninė žmonių nuosavybė. Melžiamųjų karvų buvo 861.000 (1939 m. 814.590), iš jų 464.000 kolchozuose ir sovchozuose, o 403.000 kaip asmeninė žmonių nuosavybė.

Verta dėmesio tai, kad kai 1939 m. iš 1.311.640 raguočių buvo 814.590 melžiamų karvių, tai dabar iš 1.814.000 raguočių yra tik 861.000 melžiamų karvių. Tenka manyti, kad kolchozuose ir sovchozuose dabar daug raguočių laikoma grynai mėsos gamybai.

Kiaulių buvo 2.297.000 (1939 m. 1.377.380), iš kurių 1.516.000 priklausė kolchozams ir sovchozams, o 781.000 atskiriems asmenims.

Avių ir ožkų buvo 161.000 (1939 m. 1.253.600), iš kurių 7.000 buvo kolchozuose ir sovchozuose, o 154.000 asmeninė žmonių nuosavybė.

Dabar laikoma žymiai daugiau kiaulių, bet, kaip liudija skaitmenys, visai baigia išnykti avys. Arkliai visai nebeskaičiuojami. (ELTA)

TRADICINIS FESTIVALIS AUSTRALIJOJE

Vliko atstovas J. Lapšys gražiai ir nuoširdžiai bendradarbiauja su Australijos lietuvių bendruomenės vadovybe, jis aktyviai reiškiasi ir pavergtųjų tautų organizacijose. Ateinančiais metais Australijoje rengiamas didelis tradicinis festivalis. Sovietai nori į šį festivalį atgabenti iš okupuotų kraštų menininkų, sportininkų ir kitų. Iš okup. Lietuvos numatyta pasiųsti Žalgirio futbolo komandą.

Pavergtųjų tautų grupės pasisakė nedalyvausiančios tame festivaly tuo atveju, jei menininkai bus kviečiami iš Sovietų S-gos ir iš rusų okupuotų kraštų. Tas Australijos festivalis, jei jame nedalyvautų krašto etninės grupės, netektų reikiamo įspūdžio. Atrodo, kad australai nesinaudos sovietų pasiūlymais. Lietuviai savo ruožtu į festivalį kviečia laisvajame pasaulyje gyvenančius menininkus — L. Šukytę ir St. Barą. J. Lapšiui pavesta užmegzti santykius su Azijos valstybių ambasadomis Canberroje ir pateikti joms infomacinės medžiagos. (E)

BENDRABUČIAI STUDENTAMS

Vilniaus akademiniame miestelyje Antakalnio apylinkėse pastatyti rūmai, kuriuose įsikūrė apie pusantro tūkstančio studentų.

SEPTYNIOS DIENOS

Policija atsiprašė

Jau esame rašę, kad sovietinė neuniformuota policija sumušė Nobelio premijos laureato Solženicyno bute jo draugą ir padarė kratą.

Atsakydama į skundą ministeriui, policija išsisukinėdama pasiteisino, kad ji laukusi bute vagių, nes tokią žinią buvusi gavusi (mušė rašytojo draugą inž. Gorlovą 10 pareigūnų).

Potvynis Šiaurės Vietname

Pietų Vietnamo televizija tvirtina, kad dėl trejetą mėnesių užtrukusių potvynių Šiaurės Vietname žuvęs milijonas gyventojų. Tai sudarytų 5 proc. gyventojų (kraštas jų turi 20 mil.).

Pats Šiaurės Vietnamas neskelbia žuvusiųjų skaičiaus, bet pripažįsta, kad nelaimė didumu pralenkia visas kitas ligi šiol buvusias, net ir 1945 m. badą ir potvynį, pareikalavusius milijono aukų.

Nesusitaria dėl išsireiškimų

JAV ambasadorius pareiškė, kad jeigu jis būtų žinojęs, kad Rytų Vokietija naudosis savo suredaguotu susitarimo dėl Berlyno tekstu, tai jis būtų iš viso nepasirašęs to susitarimo.

Pasirodo, susitarimo pasirašymas turėjo būti vienai dienai atidėtas, kol abiejų Vokietijų atstovai sutarė dėl vokiškų išsireiškimų tekste, dėl kurių buvo ginčijamasi. Po ta sutartąja redakcija ir pasirašė keturių didžiųjų ambasadoriai.

Tačiau Rytų Vokietijos „Neues Deutschland" vistiek paskelbė savo tekstą.

Pavojingi kariniai žaidimai

Dabar Norvegijoje vykstančius NATO pajėgų manevrus Tassas aptarė kaip „pavojingus karinius žaidimus".

Kai kurie manevrų veiksmai esą atliekami socialistinių kraštų pasienyje.

Taikos konferencija — propaganda

Vakariečiai stebėtojai tvirtina, kad Sov. Sąjungos žadamasis siūlyti nusiginklavimo konferencijos planas esąs vien propaganda, kuria siekiama sau susidaryti kredito, kai daugumas kraštų atmes tą pasiūlymą, ir tam tikra prasme atsikirsti Kinijai, kuri atmetė rusų pasiūlymą šaukti atominių valstybių nusiginklavimo konferenciją.

Ee to, tuo būsią pakenkta ir dabar Ženevoje vykstančiai nusiginklavimo konferencijai.

Atsitiktinumas nereikštų karo

JAV ir Sov. Sąjunga sutarusios, kad atsitiktinis atominis nesusipratimas neturi būti laikomas karo pradžia.

Dabar esą tariamasi dėl tvarkos, kaip po tokio nesusipratimo pradėti aiškintis.

Prasidėsiąs atoslūgis

Spėjama, kad Sov. Sąjunga pradės leisti Rytų Europos kraštų komunistų partijoms laisviau tvarkytis.

Tokiam posūkiui įtakos daras Kinijos padidėjęs aktyvumas ir nevaldančių komunistų partijų (Italijos, Japonijos) stipriai reiškiamoji nuomonė, kad negali būti jokio visus pasaulio komunistus valdančio centro ir kad reikia leisti atskirų kraštų partijoms pačioms spręsti savo politiką.

Ramiai palaidotas

Rugsėjo 11 d. miręs buvęs Sov. Sąjungos diktatorius — partijos pirmasis sekretorius ir ministeris pirmininkas Nikita Chruščiovas, 1954 m. pradžioje atėjęs į valdžią ir 1964 m. spalio mėn. „išbalsuotas" iš tų pareigų, palaidotas Maskvoje rugsėjo 13 d., dalyvaujant porai šimtų asmenų.

Apie jo mirtį paskelbta Sov. Sąjungoje tik rugsėjo 13 d.

Uždaryta misija

Zambijos (Afrika) vyriausybė įsakė išsikraustyti Rytų Vokietijos misijai.

Neoficialus vizitas

Tanjug agentūra skelbia, kad Sov. Sąjungos komunistų partijos gen. sekretorius Brežnevas atvažiuoja į Jugoslaviją neoficialaus vizito.

Kinijos advokatas

Albanija skelbia, kad Pekino Kinija nieko bendra neturės su Jungtinėmis Tautomis, jei jose bus Čiangkaišeko Kinijos (Formozos) atstovas.

Nuomonių skirtumas

Indijoje jaučiamas didžiausias nuomonių skirtumas dėl sutarties, kuri buvo pasirašyta su Sov. Sąjunga.

Min. pirm. Gandi skrisianti į Maskvą aiškintis.

Cholera Prancūzijoje

Prancūzijoje sveikatos ministerija pripažino, kad krašte būta dviejų choleros susirgimų.

Vienas susirgusiųjų yra grįžęs iš Ispanijos.

Bus galima ir be politikos

Vadinamosios kultūrinės revoliucijos metu Kinijoje buvo uždarinėjami mažiau politika persunkti žurnalai ir laikraščiai, o išleistieji deginami.

Dabar jau vėl leidžiama ir net skatinama rašyti daugiau paskaitomų dalykų.

Jevtušenka į JAV

Kitų metų pradžioje rusų poetui Jevtušenkai bus leista važiuoti į JAV.

Jo kelionės po užsienį buvo suvaržytos po to, kai jis pareiškė protestą dėl Čekoslovakijos okupacijos ir kad Solženicynas buvo išmestas iš rašytojų sąjungos.

EUROPOS LIETUVIS — LITHUANIAN WEEKLY

Printed and Published in Gt. Britain by the Lithuanian House Ltd., 1 Ladbroke Gardens, London W. 11. 2 PU. Tel. 727 2470

Registered as a newspaper at the Post Office.

Leidžia D. Britanijos Lietuvių Sąjunga ir Lietuvių Namų Akc. Bendrovė.

Redakcija rankraščius taiso ir trumpina savo nuožiūra.

Prenumeratos kaina metams 3,50 sv., dolerio kraštuose — 8 dol. metams; Vokietijoje — DM 30.

Už laikraštyje kieno nors spausdinamųjų skelbimų turinį nei leidėjai, nei redakcija nesiima atsakomybės.

VĖJAS LEKIA LYGUMA

Aloyzas Baronas yra prirašęs daugybę knygų, bet ne vien tuo jų gausumu jis patraukė į save skaitytojus. Jis traukia skaitytoją plačia temų skale. Jo romanuose ir novelėse vaizduojami kaimas, miestas ir miestelis, ramus metai ir okupacijos ir lietuvių gyvenimas svetur. Jo fantazija pasiekia ir dabartinę Lietuvą. Aišku, kad ir žmonių galerija tokiu atveju turi buti gausi: jo kuriniuose susiduriame su visokiausių luomų ir padecių veikejais.

Pastaraisiais metais konkursuose jis pradėjo laimeti vieną po kitos premijas už savo romanus. Naujausia premija jam buvo **paskirta už romaną Vėjas lekia lyguma** (177 psl., kaina 4 dol.). Romanas premijuotas „Laisvosios Lietuvos" konkurse, kurio tiksias buvo susiaukti kūrinių partizanine tema (romaną išleido „Laisvosios Lietuvos" leidykla).

Sis romanas pradedamas lietuvio jaunuolio JAV susitikimu su sovietiniu pulkininku Grigorijum Stepanovičium Burlickiu, kuris, perbegęs pas amerikiečius, savo metu liudijo Kersteno komitetui apie partizaninį judėjimą Lietuvoje. Romano puslapiuose tasai pulkininkas dažnai pasirodo.

Jis buvo liudininkas daugelio mūšių, jis matė daug žuvusių enkavedistų ir jų viršininkų, kol pats, matyt, bijodamas Berijos likimo, perbėgo pas amerikiečius. Kadangi tas pulkininkas dabar yra Vakaruose, tai A. Baronas tiesiogiai jo neįvelia į šaudymus ir žudymus, palikdamas jam pareigą daugiau sėdėti naikintojų būstinėje, po susišaudymų nuvykti į įvykio vietą ir apžiūrėti lavonus, pafilosofuoti su savo padėjėjais ir dažnai pagalvoti apie tuos gąsdinančius daiktelius — statulėles, Mikalojaus drožiamas ir likimiškai simboliškas tiems enkavedistams, į kurių rankas jos patenka.

Romano rėmai, tiesa, neplatūs, bet, kiek jie leidžia, partizanai pakankamai daug iškapoja rusų. Jau pirmuosiuose romano puslapiuose susiduriame su Uosio būriu, kuris laukia puolimo, ir štai tra ta ta, ir iš keturiolikos, atrodo, gyvi, nors ir sužeisti, liko tik du. Kotovas jų atsivedė daugiau, ir vėl tra ta ta. Plk. Burlickis surado ir Kotovo lavoną. Paeina, žinoma, partizanai nutrintomis kojomis, praleidžia lietų. Kai nereikia šaudyti ar žygiuoti, Mikalojus drožia puikias statulėles. Įmetama granata į policijos būstinę. Puolančius bolševikus partizanai šaudo ir skandina pelkėse. Išklauso vieną dieną pamaldų. Mikalojus su Aitvaru labai nuotykingai pasiekia Kauną. Šiame mieste taip pat šaudomasi. Taigi, nuotykių gausu ne tik susidūrimuose tarp partizanų ir enkavedistų, bet dar ir kiekvienoje pusėje atskirai. Pavyzdžiui, leitenantas Šurkovas ryžtasi pulkininkui Burlickiui įrodyti, kad tie lietuviai, kurie kolaboruoja, yra kovotojai dėl savo lovio. Jis pasiūlo eksperimentą — pasikviesti du žinomus rašytojus, sovietinės santvarkos rėmėjus, ir priversti juos suvaidinti „pilietinį karą". Vienas jų pakaltinamas noru pabėgt iš Sov. Sąjungos, dėl to kitas turi buteliu trenkti jam į galvą ir tuo parodyti savo ištikimybę sovietinei santvarkai. Iš visa ko galima spėti, kad A. Baronas čia turi galvoje A. Venclovą ir P. Cvirką. Tas didesnysis (Venclova) iš tiesų užsimoja buteliu, bet kai leitenantas iššauna, rašytojai išsigąsta, ir mažasis krenta, susitrenkia ir ligoninėje miršta. P. Cvirkos mirties tokios versijos dar nėra tekę girdėti.

Romanas baigiamas skyriais, kurie vaizduoja Stevės (Julijono Būtėno) ir kitų grįžimą. Ta istorija nebe visa čia dėstoma.

Taigi, dar vienas partizaninės temos romanas, kuriame nemaža šaudomasi. Kalbėti ir rašyti apie partizanus, gaivinti ir palaikyti tą kultą buvo stengtasi metai iš metų. Kai ar ne 30 tūkstančių žuvo, tai visiškai suprantamas temos aktualumas, jos, pasakytume, skaudumas. Prie žuvusiųjų pridėkime dar nežinomą skaičių ištremtųjų į Sibirą tokių, kurie pasimaišė tų kovų kelyje. Eet kažin, ar iš rašytojų nereikėtu pageidauti, kad jie vis dėlto nepasitenkintų vien tik šaudymusi, tais tra ta ta, kaip šio romano pats, tur būt, įdomiausias herojus Mikalojus dainuoja. Dabar tie romanai pasidaro panašūs į muškietininkus ar Beržeraką vaizduojančius romanus, tik gal aistringiau atmiešti politika. Partizaniniame judėjime turėjo būti kažkas gilesnio negu vien tik taiklus šaudymas iš automatų. Tikime, kad enkavedistų interesas buvo aiškus: likviduoti partizanus. Bet partizanais ėjo visokių sluoksnių ir nusiteikimų, visokių pažiūrų ir nusistatymų lietuviai, visokie motyvai juos vedė. Todėl gilesnis, tikroviškesnis, istoriškesnis žvilgsnis į tą judėjimą ir kovą būtų labiausiai lauktinas, net būtinas.

Tiesa, ir šiame romane ne vien tik šaudomasi. Partizanai dar keikia bolševikus, o juos persekiojantieji enkavedistai partizanus. Dar kas nors prisimena kokį nors atsitikimą, kuris iškelia priešiškumą. Dar gi turime ir tą politišku anekdotu nuskambantį atsitikimą su rašytojais. Bet gilumos vistiek pasigendame. Norėtum net gavoti, kad tyčia konkursams rašomi romanai ir dėl to jie išeina daugiau atkištiniai. Visokios atkištinės literatūros turime jau labai daug, ir nuo jos visiškai atšimpa dantys. Teisybė, konkursai gali vilioti pluoštu dolerių rašytoją. Bet kada nors mes gal ir užmiršime, kas čia už ką gavo tų dolerių, ir težiūrėsime, kas ir kaip knygoje parašyta, ir paskui dar pagalvosime, ar rašė ne toks vyras, kuris turėjo būti pajėgus geriau parašyti, labiau pagrįstai atkurti vaizduojamąjį laikotarpį, ir gailėsimės, kad buvo pasitenkinta daugiau nuotykiais.

K. Abr.

SU LIETUVIAIS PASAULYJE

LIETUVIŠKI ŽENKLAI BARDYJE

Miestelis Eardi yra garsus lietuvių tarpe, nes tenai yra pastatai, kurių sienos papuoštos paveikslais iš Lietuvos istorijos, o durų rankenos ir daugelis kitų daiktų turi bemaž visus Lietuvos herbus bei tautinius ženklus. Įdomūs yra Lietuvos žemėlapiai. Visa tai yra įamžinta dviejų iniciatorių: kard. Antano Samorės ir jo sekretoriaus prelato Vinco Mincevičiaus, ir viskas įvykdyta lietuvių-amerikiečių aukomis.

A. ŠIMKEVIČIAUS LAIMĖJIMAI

A. Šimkevičius - Tony Sims medžiotojų šautuvu šaudymo rungtynėse Vankuveryje (Kanada) laimėjo vieną pirmąją vietą, penkias antrąsias ir vieną ketvirtąją.

Šį lietuvio laimėjimą plačiai atžymėjo vietinė spauda.

A. Šimkevičius savo viešbutyje turi įsisteigęs medžiotojų-žvejotojų klubą.

KNYGAI APIE SKOTIJOS LIETUVIUS

„Išeivių Draugas" rašo, kad rašytoja Olga Sinclair-Jasinskas renka medžiagą apie Skotijos lietuvius ir rašys knygą anglų kalba.

SUPAŽINDINTA SU PAVERGTAISIAIS

Pavergtųjų Tautų komitetas Los Angeles buvo pakviestas dalyvauti didžiuliame „Salute to America" JAV nepriklausomybės sukakties minėjime.

5.000 žiūrovų ta proga buvo supažindinti su laisvėje gyvenančių pavergtųjų tautų žmonių siekimais, troškimais, žiauriu komunizmu ir jo grėsme net ir pačiai Amerikai.

GAISRAS SUNAIKINO

Rugpiūčio mėn. gaisras sunaikino Clevelando lietuvių salę.

„Dirva" rašo, kad šis pastatas priklausė Amerikos lietuvių piliečių klubui ir Lithuania Village bendrovei ir buvo įsigytas 1902 m. Per šį ilgą laiką tenai vyko labai įvairi ir gausi lietuviška veikla.

Pastatas buvo vertas 60.000 dol., ir jo nebegalima bus atstatyti.

Dabar Clevelando lietuviai ruošasi statyti naują pastatą.

Beje, gaisro metu pavojuje buvo atsidūrę ir šalia stovintieji „Dirvos" namai.

DR. D. VALIUKĖNAITĖ

Brown universitetas Providence (JAV) suteikė Delijai Valiukėnaitei filosofijos daktaro laipsnį už disertaciją iš anglų kalbos ir literatūros.

D. Valiukėnaitės disertacija susilaukusi didelio dėmesio pačiame universitete, jo lyginamosios literatūros fakultete.

Šiuo metu D. Valiukėnaitė dėsto New Hampshire universitete, eidama profesoriaus asistentės pareigas.

GOLFO PIRMENYBĖS

ŠALFASS rugpiūčio mėn. pabaigoje Clevelande pravedė ketvirtąsias golfo pirmenybes.

Pirmenybėse dalyvavo 67 žaidėjai.

V. NEŠUKAITYTĖ — MEISTERĖ

Garsioji sportininkė Violeta Nešukaitytė ir vėl laimėjo Kanados moterų stalo teniso meisterės titulą.

Taip pat ji su anglu A. Hydes laimėjo ir mišraus dvejeto meisterystę.

PIRMOJI VIETA ŠILAITEI

Pakistano pabėgėliams paremti suruoštame Morningtone (Australija) jaunimo talentų koncerte 13 m. amžiaus Onutė Šilaitė laimėjo pirmąją vietą už išraiškos šokio išpildymą.

BRAZILIJOS LIETUVIŲ SKAIČIAI

Sao Paulo (Brazilija) „Mūsų Lietuva" rašo, kad jei išeivių lietuvių sostine yra laikoma Chicaga, tai antroji skaičiumi yra Sao Paulo.

Laikraštis, remdamasis misij. T. J. Bružiko surinktais duomenimis, rašo: „Miesto vakarinėje dalyje šie distriktai turi apie 100 lietuvių (t. y. apie 20 šeimų): Sao Miquel, Vila Matilde, Itaquera, Ermelindo, Mattarazzo, Tituape, Penha, Bras. Apie 200 lietuvių gyvena Aqua Razoje, Vila California, už Aqua Razos. Apie 700 tautiečių yra Moocoje, Vila Pridente ir Vila Ema, o Parque Sao Lucas ir Vila Beloje — po 400. Vila Zelinoje, skaičiuojant trečdalį gyventojų lietuviais, jų galėtų būti net 5.000. Arti centro geriausias yra Bom Retiro su daugiau kaip 400 lietuvių. Centre, Liberdade ir Consolacao yra iš viso apie 450, Eela Vista, Perdidzes ir Pinheiros — apie 300. Po 150 gyvena Barra Funda, Indianopolis, Ipriranga ir Brooklin. Moinho Velho priskaičiuojama apie 300, Saude — 250, o Morumbi — 65. Miesto šiaurėje ir vakaruose turimi duomenys: Lapa — 465, Vila Ana-Anastacio — 560, aplink Sao Domingos ir Jaraque — tiek pat, kiek Vila Bonilha — 150, Vila Carolinos ir Vila Guilher apylinkės turi po 225. Apie 700 gyvena Casa Verde, tiek pat Tucuruvi ir Jacana srityje, Santanoje — 340".

„LAISVAJAI LIETUVAI" 25 METAI

Laikraštis „Laisvoji Lietuva" atšventė savo 25 metų jubiliejų.

Pirmasis „Laisvosios Lietuvos" numeris pasirodė 1946 m. rugpiūčio 1 d. Memmingene, V. Vokietijoje.

Savo įžanginiame žodyje „Laisvoji Lietuva" yra rašiusi: „Tačiau mums yra brangiausias žodis Nepriklausomybė, dėl kurios mes kovojome okupacijų laikais ir kovosime tol, kol bus iškovota visiška Lietuvos Valstybės Nepriklausomybė".

„Laisvoji Lietuva" yra Lietuvos Atgimimo Sąjūdžio laikraštis.

MENKIAUSIAS PASIRODYMAS

Liepos 24 d. Toronte (Kanada) buvo suruoštos Šiaurės Amerikos baltiečių lengvosios atletikos pirmenybės. Lietuviams atstovavo 27 dalyviai: 18 Klevelando „Žaibas", 6 New Yorko „Atletas", 2 iš Chicagos ir vienas iš Hamiltono „Kovo".

ŠALFASS-o lengv. atl. komiteto vadovas A. Bielskus „Tėviškės Žiburiuose" rašo, kad tai buvo pats menkiausias lietuviškų spalvų reprezentavimas baltiečių žaidynių 16 metų istorijoje.

TRYS PAVARDĖS

„Tėviškės Žiburiuose" A. Mironas, rašydamas apie rašytoją Juozą Švaistą jo 80 metų amžiaus proga, be kita ko, sako šitaip:

„Atvykęs į Juozo Švaisto neseniai įsigytus namus, dažnas nustebs, radęs ant durų kortelę su trimis skirtingomis pavardėmis: Juozas Ealčiūnas, Juozas Švaistas, Petras Dulakis".

Rašytojo tikroji pavardė yra Juozas Balčiūnas, o kitos yra plunksnos pavardės.

GYVENIMAS BE VARŽTŲ

Senukai pensininkai visą popietę vaišino savo svečius, taip pat pensininkus. Atėjus laikui skirtis, šeimininkas svečius palydi iki vartelių, linksmai klegėdamas ir plačiai šypsodamas.

Svečiai nuėjo, jis atsisuko ir pamatė, kad jo žmonelė stovi tarpdury kuo pikčiausia.

— Kas tau, dūšele?

— Tu, budeli!

— Kodėl?

— Visą laiką pats lakei, o man nė lašelio nedavei. Nė lūpų pavilgyti neleidai.

— Eet, mieloji, atsimink, kaip tu kenti, kai išgeri... Juk daktaras neleidžia, ne aš.

— Tu, budeli!

Ir žmonelė piktai užtrenkia duris, palikdama savo vyrelį lauke.

***

Taip yra mūsų gyvenime.

Purtomės bet kokių suvaržymų, civilinių ar religinių, nors tie suvaržymai būtų mums labai naudingi. Jie apsaugoja mūsų sveikatą, garbę, nuosavybę ir t. t. Tiesa, kai kuriuos įstatymus ar įsakymus vykdome, nes už jų nesilaikymą tuoj seka bausmė. Bet jei mus varžo tokie įstatymai ar įsakymai, po kurių neseka greita bausmė, tai tuščia jų...

Pirmoje eilėje mes bandome nepaisyti Dievo ir Bažnyčios įsakymų. Kitaip sakant, nepaisyti savo prigimties įstatymų, nors protas ir sąžinė to reikalautų.

***

Ko siekia Dievas ar Bažnyčia, įsakymais apkarpydami mūsų laisvę, drausdami šitą ar aną dalyką? To, ko siekia ir geras daktaras, įsakydamas ligoniui susilaikyti nuo vieno ar kito daikto, būtent, kad žmogus būtų sveikas, laimingas ir ilgai gyventų.

To paties nori Dievas ir Bažnyčia.

Keli pavyzdžiai.

Dievas įsako: Nekalbėk netiesos!

Kas tą įsakymą laužo — tampa melagiu. Ir kas melagį gerbia? Pasekos — nustojimas pagarbos.

Dievas įsako: Negeisk svetimos nuosavybės!

Vagys, apgavikai ir kitokie to įsakymo nepaiso. Pasekos — kalėjimas.

Ir taip su kiekvienu Dievo įsakymu.

Nelaimė yra, kad šių laikų žmogus, pajėgdamas kontroliuoti gamtos jėgas, ligas ir aibes kitokių dalykų, nepajėgia kontroliuoti pats savęs, prisiversdamas laikytis Dievo įsakymų pats dėl savo gerovės ir itin sielos išganymo.

Nei Dievas, nei Bažnyčia nėra mūsų budelis, nes žino mūsų silpnybes, mūsų ligas ir nenori nei mūsų greitos žemiškosios, nei amžinosios mirties. Dievas ir Bažnyčia yra rūpestingiausi mūsų globėjai ir gydytojai, trokštą mūsų laimingo ir ilgo gyvenimo čia, žemėje, ir amžinosios laimės danguje.

Nežudykime patys savęs!

***

Viešpaties tiesos tikros,
jos linksmina širdį.
Viešpaties įsakymas šviesus,
jis apšviečia akis. (Ps. 18,9).

A. J. S.

LAUKINĖS ANTYS

(iš romano „Vėjas lekia lyguma")

Uosis, Mikalojus, Šeštokas ir keliolika kitų skubiai ėjo. Buvo giedri naktis, nors toli kur nuaidėdavo paskiras šūvis ar iškildavo raketa, šiaip kaime dar buvo tamsu. Žmonės bijojo svetimų, o kiti ir savų, nes kartais nebegalima būdavo atskirti, — rusai naudojo įvairius būdus laisvės kovotojams gaudyti. Dvidešimt vyrų slinko vorele pamiškėm, grynu lauko keliuku, pievų takais. Visi ėjo tylėdami. Nebuvo Debesies ir dar keturių vyrų, jie visi liko ten pievoj. Apie juos galvodamas Šeštokas užmiršo troškulį. Vyrai ėjo palyginti greitai, Šeštoko didelis vokiškas pusbatis prikrito rasos ir ėmė graužti. Batai buvo geri, bet didoki, ir dabar skubiai žengdamas Šeštokas pajuto nepatogumą. Jis šnirpštė iš nemalonumo, ir tai užgirdęs Mikalojus pralenkė porą vyrų ėjusių priekyje ir pasakė Šeštokui:

— Tu, rodos, norėjai gerti?

— Taip, — atsakė Šeštokas.

Dabar jie ėjo miško taku, buvo siaura, ir vėsios šakos kirsdavo per akis.

— Tuoj išgersim, — pasakė Mikalojus ir vėl pralenkdamas porą draugų nuskubėjo į priekį. Mažas, lyg truputį įsitraukęs į pečius, buvęs kultūrtechnikas Aitvaras visko turėjo. Nutrūko kam diržas, jis suras ylą ir storo siūlo, jis pakals nuplyšusį puspadį, o, rodos, jo kuprinė nebuvo didesnė negu kitų. Jis vilko vokišką automatą, ilgas šovinių juostas ir, rodos, niekada nejautė nuovargio. Jis buvo kaip ir koks priekinis, tikras žemaitiškas arklys. Draugai jį vadino žemaituku, kiti kooperatyvu, bet šiaip jis buvo Aitvaras, ir jam tikrai tiko tas vardas, nes visada visko turėjo. Dabar prie jo priėjo Mikalojus ir, žengdamas puse žingsnio iš paskos, kalbėjo:

— Turi mūsų Šeštokui vandens?

— Žinoma, — jis ištiesė gertuvę. Mikalojus praleido pro šalį keletą vyrų ir, kai priėjo Šeštokas, padavė jam vandens. Nors buvo miškas ir dar buvo gerokai tamsu, bet buvo galima matyti, kaip skaidrėja jaunuolio šviesus veidas, lyg jis su kiekvienu gurkšniu vis labiau įtrauktų mėnesienos.

— Gerk viską, čia ne tyrai, čia dar Lietuva, — tarė Mikalojus, kai jaunuolis pakilnojo gertuvę, suabejodamas, ar neperdaug išgėrė.

Tuo metu vadovas visus išvedė į miško pakraštį. Staiga sustojus, atėjo pusgarsiai lūpomis perduodamas sakinys:

— Uosis liepė sustoti, Uosis liepė sustoti.

Vyrai tylėdami sustojo. Vienu momentu buvo tokia tyla, kad net nuo sunkių kojų netraškėjo šakelės ir, anot Baranausko, buvo girdėti, kaip šakomis šnabžda medžių kalba šventa. Prie vieno medžio atsirėmęs stovėjo Uosis. Jo juosva, porą dienų neskusta barzda, rodos, buvo tamsesnė negu įprastai, ir akių tebuvo galima matyti tik tamsūs šešėliai. Ant

Aloyzas Baronas

kaklo kabėjo automatas, ir vamzdžio viršūnė kažkaip jam suktelėjus sublizgėjo lyg stiklo šukė.

— Mes teatėjome tik penkiolika kilometrų. Turime kita tiek nueiti, ligi būsime saugūs. Čia pastovėsime pusvalandį. Ten yra sodyba, ir reikia parsinešti bent vandens. Mes esame kai kuriems pažįstamoje vietoje, tačiau maisto nereikia ieškoti, nebent tik tiek, kiek neprikeltume gyventojų. Geriau, kad mūsų nepastebėtų, nes, jei pradės žmones tampyti enkavedistai ir lupinėti nagus, vistiek kas nors neišlaikęs pasakys, kad mus matė. Kai šitaip sumalėme, jie staugia iš pasiutimo. Į sodybą eis Strėlė ir Vėtra.

Du jauni, vienodo ūgio, aukštoki vyrai padėjo ant samanų savo kuprines ir, pasiėmę tik automatus, iš lėto nuėjo sodybos link. Visi susėdo ir tyliai kalbėjosi ar vieniši rūkė, rankom pridengdami suktines.

Prie vieno medžio susėdo Šeštokas ir Mikalojus. Valandėlę jie tylėjo. Šeštokas žiūrėjo pro šakų tarpsnį į mėlynai pilką dangų ir mažas žvaigždes. Jis negalvojo apie begalinį jų amžių ir savo gyvenimo trumpus metus, jis galvojo, kad nieko kita nelieka, kaip tik keršyti savo tėvų grobėjams. Jis nebegalvojo apie tėvynę, tokią, kokią buvo girdėjęs anksčiau prakalbose. Jis dabar galvojo tik apie tėvus ir kerštą, ir tai mažino nuovargį. Po minutės jis atsiminė, kad graužia koją, ir pradėjo varstyti batą.

— Užsimauk storesnes kojines arba dvigubas, — pasakė Mikalojus. — Nesvarbu, kad vasara. Vilna gydo visas žaizdas.

— Atrodo, kad vasarą plonesnių kojinių reikia, — suabejojo Šeštokas.

— Man irgi atrodė juokinga, kai pamačiau vokiečius vasarą su vilnonėmis, bet žygiavimas tai ne po miestelį pasivaikščiojimas. Jei nutrynė, tai sukeisk kojines, gal tai kiek padės, o vėliau pasirūpinsim.

— Rodos, geriau, kai nusiaviau, manau, nueisiu.

Jie vėl sėdėjo tylomis. Sodyboje amtelėjo šuo, bet vėl nutilo. Rodos, lyg girgždėjo svirtis, tačiau gal tik taip atrodė tame miško ir žmonių lėtam šlamėjime.

Po penkiolikos minučių vyrai grįžo. Jie atsinešė bidoną pieno ir bidoną vandens. Visi gėrė ir pilstėsi į gertuves.

— Ką padarėte šuniui? — paklausė Uosis.

— Nieko ypatinga. Neperdaug piktas. Numetėm ragą, prikištą mėsgalių, bet į sodybą įėjom prieš vėją, kuris, nors ir nedidelis, bet nuneša kvapą ir šuo ne taip greit pajunta, — atsakė Vėtra.

Vėl vyrai ėjo, ir dar po pustrečios valandos ėjimo lauko keliuku, pakluonėm ir net vieškeliu jie pasiekė Palių pelkes. Prieš pat jas Uosis sustojo. Jis žinojo, kad pelkės yra klastingos ir nežinomos, todėl, bijodamas toliau eiti, vadovauti pakvietė Vėtrą, kuris pasakė:

— Eikite atsargiai, nes tik truputį paklydus jau galima nuskęsti. Čia bus saugiau, negu bet kur kitur.

Jau gerokai buvo prašvitę. Iš balų pakildavo pempės ir antys, bet vyrai ėjo gilyn ir kimsais ir krūmais, kol pagaliau pasiekė kietesnę aikštelę ir po ją kad kažkur telkėsi debesys ir grasė prapliupti lietumi. Uosis išstatė sargybinius, ir vyrai galėjo ilsėtis. pasiskirstė. Saulė tekėjo, buvo šviesu, bet atrodė,

— Esame dabar saugūs, —pasakė Mikalojus Šeštokui, kuris, nusiavęs batus ir juos pasikišęs po galva, atsigulė. Žodžiai „esame saugūs", rodos, staiga pripylė nuovargio į gyslas, ir tą patį momentą jis užsnūdo. Nebuvo patogu miegoti, ir buvo girdėti, kaip kiti vyrai kažką kirto ir kasė. Staiga Šeštokas užgirdo patrankų dundėjimą ir pašoko. Šalia stovėjo Mikalojus ir kalbėjo:

— Nubusk, lietus ateina. Sušlapti vistiek teks, bet pasiruoškim.

(Bus daugiau)

XVIII LIET. STUDIJŲ SAVAITĖ

Liepos 20 d. rytiniame posėdy dr. A. Gerutis iš Berno skaitė paskaitą tema

Sovietinimo ir rusinimo politikos padariniai Lietuvoje.

Per beveik dvi valandas buvo išnagrinėti du skirtingi, bet esmėje glaudžiai susipynę dalykai, kurie apsprendžia nūdienę pavergtosios Lietuvos tikrovę. „Be sovietinimo nebūtų ir rusinimo", sakė paskaitininkas. Su abiem blogiais lietuviai veda neatlaidžią kovą.

Pirmoji paskaitos dalis buvo skirta sovietinimo klausimui. Sovietinimas — tai toji politinė padėtis, kurią Sov. Sąjunga, susimokiusi su kita totalistine galybe, smurtu primetė Lietuvai. Dabar iš laiko nuotolio galima rimtai abejoti, ar Sov. Sąjunga, su kuria nepriklausomoji Lietuva visą laiką palaikė „tradiciškai draugingus" santykius, buvo bet kada susitaikiusi su faktu, kad nuo jos atsiskyrė buvusios carinės Rusijos imperijos dalys. Dr. Geručio nuomone, Leninas ir jo įpėdiniai niekad to nuoširdžiai neatsižadėjo. Vadinamasis „tradiciškai draugingų" santykių laikotarpis sovietams tebuvo tik „peredyška" — savo rūšies politinis Nepas.

Naivu manyti, jog Lietuvos susovietinimo mintis kilusi tik 1939 m., kaip naciųsovietų suokalbio išdava. Pats suokalbis tebuvo tik vokiečių nacionalsocialistų sudarytoji proga, kuria sovietų grobikiškoji politika greitai pasinaudojo.

Nors šiuo metu okupuotoje Lietuvoje smarkiai jaučiamos neostaliniškosios apraiškos, tačiau stalininio teroro sugrįžimas nebeįmanomas. Niekas negali užmiršti masinių trėmimų aukų. Nesibaigianti komunizmo krizė nuo Jugoslavijos atskyrimo iki lūžio su Kinija užkrėtė sovietinį jaunimą apatija. Šiandien Maskvoje jaunuoliai maino Lenino ženklelį į kramtomosios gumos gabalėlį!

Sovietinimas reiškiasi įvairiai: slegiamos pagrindinės žmogaus teisės, nutraukiami tradiciniai ryšiai su V. Europa, kultūrinis ir dvasinis gyvenimas kontroliuojamas partijos, nesibaigia žemės ūkio krizė, pramonė vis dar neišbrenda iš atsilikimo.

Antroje paskaitos dalyje buvo išnagrinėta sovietų tautybių politika. Nors sovietai ir smarkiai giriasi, kad jie pavyzdingai išsprendę nacionalinį klausimą, tačiau jiems niekad nepavyko užsėpti rusinimo tikslų. Nežiūrint gražaus konstitucinio fasado apie tautų lygiateisiškumą, praktikoje rusų tauta ir kalba visur privilegijuojamos.

Dr. Gerutis nurodė eilę pavyzdžių, kaip rusinimo politika vykdoma Lietuvoje. 1920 m. Maskvos sutartimi nustatytosios sienos nebuvo Lietuvai sugrąžintos. Rusija pasiglemžė etnografines lietuvių sritis, Donelaičio Tolminkiemį pavertė Čystyje Prudy, Tilžę — Sovietsku. Gatvės pavadintos rusų garsenybių vardais. Mokyklų programos beveik išimtinai sudarytos pagal rusiškąsias arba tiesiog išverstos. Visur brukama Lenino kalba. Ne tik Maskvoj, bet ir Vilniuj stačiatikių bažnyčios puošiamos, o Lietuvoje katalikiškosios šventovės niekinamos. Respublikinės ministerijos mažai teisių teturi. Ir apie kokį savarankumą galima kalbėti sovietinio „federalizmo" sistemoj?

Drauge su vietinio tautiškumo slopinimu vyksta rusiškumo apoteozė. „Didysis brolis saugoja kiekvieną rusišką sielą". Rusai nerusiškosiose teritorijose naudojasi eksteritorialinėmis teisėmis. Jie turi savo mokyklas, teatrus, spaudą. Visa, kas rusiška, yra išsaugotinos ir privilegijuojamos vertybės. Sov. Sąjungoje nėra tokio teismo, kuriame būtų galima kelti bylą dėl konstitucinių tautos teisių pažeidimo. Kritikuodamas sovietų vykdomąją rusinimo ir tautų diskriminavimo politiką, dr. Gerutis jai priešpastatė šveicarų daugiateisės federacijos politiką, paremtą teritoriniu principu.

Baigdamas paskaitą, prelegentas kėlė klausimą, kuris šių dviejų blogių Lietuvai didesnis. Didesniu jis laiko rusinimą, nes režimai ateina ir praeina. Tuo tarpu Sov. Sąjungoje nėra laisvo žmonių judėjimo, vyksta vairuojamas demografinis procesas, kurio tikslas stiprinti proteguojamą rusų gaivalą. Partinė priklausomybė būtinai reiškia ir rusofiliškumą. Kaip tik todėl tautinė nesantaika Sov. Sąjungoje toliau didėja. Artimoje ateityje lauktina, jog rusinimo politika stiprės, todėl mūsų pareiga — kelti balsą prieš bet kokias tos politikos apraiškas, kad būtų sulaikytas tautų diskriminavimas ir tautinio klausimo sprendime taikomas teritorinis principas.

Po pietų tęsiant diskusijas, dr. Čeginskas referavo A. Maceinos straipsnio „Nuo ko mes bėgome" pagrindines mintis, kur ta pati sovietinimo ir rusinimo dilema sprendžiama išeivijos laikysenos atžvilgiu.

Žemininkai ir „bežemiai"

Tokia tema paskaitą skaitė vakarinis antradienio paskaitininkas V. Natkevičius, M. A. Anot jo, pokarinė mūsų išeivijos poezija yra pergyvenusi du sukrėtimus: vieną su „Žemės" antologija (1951), pratęstą „Literatūros lankų" žurnalo (1952-1959), ir antrą su Algimanto Mackaus eilėraščiais, ypač jo rinkiniu „Neornamentuotos kalbos generacija ir Augintiniai" (1962).

„Žemės" antologiją redagavo Kazys Bradūnas. Dalyvavo — Juozas Kėkštas, Alfonsas Nyka-Niliūnas, Vytautas Mačernis, Henrikas Nagys. Įvadą parašė dr. Juozas Girnius. Mūsų poezijoj jis mato tris su kartų kaita susijusius posūkius: tautinį atgimimą, nepriklausomybės metus ir tėvynės praradimą. Tie posūkiai išreiškia mūsų poetinio gyvenimo bangavimą. Pirmojo tarpsnio centrinės figūros yra Maironis, Kudirka, Jakštas, kūrę visuomeninę poeziją. Antrojo tarpsnio pirmosios bangos atstovai — Putinas, Sruoga, Einkis, Kirša, pasukę simbolistinio individualizmo keliu. Antrojo nepriklausomybės dešimtmečio poetai — Aleksandriškis-Aistis, Nėris, Miškinis, Anglickas, Boruta, Brazdžionis. Jų lyrika, persunkta asmeniniu laimės rūpesčiu, pasiekė zenitą.

Trečiosios kartos (žemininkų) poetuose nebepastebime subjektyvaus asmeniškumo. Jų kūryba nėra visuomeninė, bet daugiau idėjinė-filosofinė. Paskaitininkas apibūdino visų penkių žemininkų — Vytauto Mačernio, Nykos-Niliūno (grįžta į gimtosios žemės tikrovę), Kazio Bradūno (žemdirbių lūpomis dainuoja žemę), Juozo Kėkšto (protestuoja prieš nelaisvę, ieško gyvenimo prasmės) ir Henriko Nagio (meilė žmogui) — kūrybą, kuri yra himnas gimtajai žemei, pateikdamas jos pavyzdžius ir aiškinimus. Nors „Žemės" rinkiny ir nedalyvavo, bet žemininkų penketukui iš esmės priklauso ir Vladas Šlaitas, kuriąs taip pat idėjinę poeziją.

IV-sios poetų kartos, vadinsime juos „bežemiais", poezija yra tamsi ir beviltiška. Iškiliausias jos atstovas — Algimantas Mackus. Jis rašo grubiai, nebrangina tai, ką vertino ankstesnioji poetų karta. Jį seka Liūnė Sutema (Zinaida Nagytė-Katiliškienė) ir Vitalija Bogutaitė-Keblienė. Prie „bežemių" reikia priskirti ir Danguolę Sadūnaitę-Sealey bei Mariją Saulaitytę, nors jos yra kitokios.

Savo mintis apie žemininkus ir „bežemius" Natkevičius taip reziumavo. Su žemininkų karta lietuvių minties lyrika pasiekė nepaprastai aukštą lygį. Pereidama iš nuotaikinės lyrikos į idėjinę, žemininkų poezija siekia grožio ir tiesos vienybės.

Bežemių lyrika naujojo modernizmo įtakoj kai kur artėja į nihilizmą. IV kartos lyrikai nėra vienodi savo pasaulėvaizdžiu: šalia gyvenime ir kūryboj prasmės neįžvelgiančių „bežemių" yra ir prasmės ieškančių bei ją randančių poetų.

Pavyzdinius eilėraščius skaitė Aldona Rygelytė ir Jonas Sonsas, abu iš Romuvos.

Trečiadienio (liepos 21 d.) rytą kun. prof. dr. J. Jūraitis iš Šveicarijos skaitė apie

Meilės problemą Jobo knygoje ir A. Camus romane „MARAS".

Tarp Jobo knygos ir „Maro" veikėjų beveik pustrečio tūkstančio metų. Bet jie yra tarp savęs giminės. Jobas, riejamas beprasmių ir savavališkai jam primestų kančių, burnoja ir maištauja. Nors jis ir „užsiima burną" ir pažada neaprėpiamo Dievo akivaizdoje daugiau nekalbėti, bet jo problemos, kurios yra likę ir mūsų problemomis, tuo tylėjimu neišsprendžiamos. Atrodo, kad Jobo knygoje meilė tegalima kaip viltis, kaip laukimas, kaip savęs paties kūriniu pripažinimas.

A. Camus „Maras" kelia kančios problemą ir meilės galimumą „tokiame pasaulyje, kuriame vaikai kankinami", kartu su žmogaus imanencijos problema. Kaip yra galima meilė, jei žmogus gyvena kaip apgultame, maro ligos užkrėstame mieste, jeigu visas žmogiškas šiltumas ir draugystė sunaikinami arba beprasmės kančios, arba mirties.

Jėzuitas Paneloux ir dr. Rieux atsako kiekvienas savotiškai į šias problemas. Jėzuitas miršta be gydytojo, išgyvendamas visą mirties vienišumą ir nykumą, bet vistiek matydamas ir tokioje mirtyje prasmę. Nors dr. Rieux žino po maro, kad maro bacilos pasiliks, kad mirtis viską nutraukia ir sunaikina, bet jam užtenka išpildyti savo pareigą ir visu atvirumu bei orumu priimti beprasmiškumą ir absurdiškumą. Išgyventi nuoširdų žmogiškumą, išgyventi vieną akimirksnį meilės tai yra viskas, kas žmogui galima.

Savo išvadose referentas priminė, kad, gal būt, sąjungis tarp Jobo, kuris, nors burnodamas ir maištaudamas, save tvariniu pripažįsta, ir tarp dr. Rieux, kuris tik gydyti ir gelbėti nori, galėtų būti krikščioniška išvada.

Diskusijų metu išryškėjo, kad Jobo knyga ne tik žydui, bet ir mūsų tautai būdinga. Žmogui yra leista ginčytis su savo Kūrėju ir ieškoti išeities. Jobo draugus, kurie visose kančiose Dievo bausmę mato. Dievas pats sudraudžia. „Jūs negerai kalbėjote apie mano tarną Jobą!" Ar nėra kančios ir siaubai tas žmogaus istorijos ir jo išsivystymo variklis, tas „poiemos", apie kurį kalbėjo Heraklitas?

Liepos 21 d. vakariniame posėdyje kalbėjo Oklahamos universiteto profesorius dr. V. S. Vardys tema

Lietuva ir išeivija.

Pradžioje jis išdėstė savo asmeninį požiūrį į mokslo ir lietuvybės dalykus. Tas požiūris nei grynai teorinis, nei praktinis, bet visiškai atsietas nuo politikos. Jis kėlė reikalą svarstyti Lietuvos padėtį ne per išeivijos prizmę, bet platesnėje palyginamojoje plotmėje, atsižvelgiant į bendrąją Sov. Sąjungos ir pasaulio raidą.

Mokslinį žvilgsnį trukdo dvejopas emocinės žvalgos būdas, dėl kurio Lietuva tampa tik meilės ar neapykantos, bet ne studijų dalyku. Jis skyrė du emocinio galvojimo būdus: 1) naivusis — būdingas prokomunistiniam senųjų amerikiečių „vilnininkų" nusistatymui, pašiepiamam pačioje Lietuvoje, ir 2) schizofreninis, kuris pastebimas naujųjų išeivių dalyje, persiėmusių neapykanta kraštą valdantiems ir dėl to nenorinčių regėti tikrovės, jeigu ji nesiderina su jų politiniu nusistatymu. Paskaitininkas, kaip lyginamosios valstybinės santvarkos specialistas, siūlė Lietuvos padėtį svarstyti palyginamuoju būdu, atsižvelgiant į 3 raidos veiksnius, būtent, Sov. Sąjungą ir jos tarptautinį svorį, sovietų tautinę politiką ir pačią Lietuvą.

1) Postalininėje raidoje nepasitvirtino spėjimai, kad sovietinė visuomenė pasuks sudemokratėjimo ar didesnių laisvių keliu. Ji ir toliau palieka vienapartiškai orientuota. Po Chruščiovo valdžios atėjusi kolektyvinė vadovybė savo poziciją sutvirtino. Lietuva vystosi sovietų vienapartiškai orientuotos visuomenės rėmuose.

2) Chruščiovą pakeitus, buvo pastebėtas tam tikras atoslūgis: daugiau atsižvelgta į tautines savybes, leistos rehabilituoti senosios kultūrinės vertybės. Tačiau dabar vėl palaipsniui grįžtama prie Chruščiovo suformuluotos tautų asimiliavimo politikos, siekiant sukurti „vienalytę sovietinę tautą". Reikia palaidoti viltį, jog sovietai kada nors sugebės sukurti tikrą tautų federaciją. Ilgoje distancijoje nerusiškosioms tautoms iš viso nebeliksią daug vietos.

3) Svarbu žinoti, kas per tą laiką įvyko Lietuvoje, kuri keitėsi sovietinės santvarkos poveikyje. Ryškiausias jos bruožas — pramonėjimas, kuris buvo padiktuotas svetimšalių. Drauge sekė krašto miestėjimas. Lietuva vis daugiau supama rusų. Atsirado nauji lietuvio tipai. Sovietinio žmogaus vyraujantis ideologinis bruožas — pragmatiškumas. Lietuvoje marksistinių mintytojų kaip ir nėra. Užtinkama daug pykčio Vakarams. Lietuvoje brendusiam žmogui esą būdingi tokie ideologiniai elementai: a) kolektyvinė nuosavybė, b) rezignacija, kad politiniai ryšiai su Rusija galutinai nustatyti, c) smarkiai pažengusi sekuliarizacija, d) nesumenkęs tautiškumas, taikingomis priemonėmis siekiąs kiek galima daugiau sprendžiamosios galios paveržti iš Maskvos į Vilnių, e) susitaikymas su žmogaus teisių trypimu, sąmoningas apsiribojimas asmeninio saugumo, duonos kąsnio rūpesčiais, nematomos policijos baimė, f) bet kokio idealizmo išblėsimas partijos kadruose.

Išvadinėje dalyje prof. Vardys kėlė klausimą, kaip turime reaguoti į tokią kaitą. Jis siūlė: 1) atmesti naivų ir schizofreninį galvojimą, 2) regėti daugeriopus visuomenės matavimus, kuriems suvokti reikalingas blaivus žvilgsnis, 3) išsivaduoti iš „politizmo diktatūros".

Taip pasakė Nikita

Chruščiovo pasakymai, sumedžioti iš jo kalbų

Jeigu jūs gyvenate tarp vilkų, tai ir elgtis turite kaip vilkai.

***

Mes viską galime tiekti, išskyrus bananus. Jeigu jūs norite per mus užsakyti velnią, mes ir jį galime pristatyti, bet turite tik aiškiau nusakyti, kokio velnio jūs norite.

***

Niekada, net ir visiškame komunizme, individas neturės visiškos laisvės.

***

Jeigu kai kas sako, kad revoliucijai reikalingas karas, tai reikia tokiems atsakyti, kad kare daugiausia žūva darbo klasės žmonės.

***

Jeigu kas nori Stalino, tai gali jį pasiimti, jei mėgsta lavonų smarvę.

***

Jeigu tam tikri žmonės sako, kad imperialistai yra popieriniai tigrai, tai jie neturėtų užmiršti, kad tie tigrai turi atominius dantis.

***

Jeigu mes žmonėms nieko geresnio nežadėtume, kaip vien tik revoliuciją, tai jie pasikrapštytų galvas ir sakytų: „Ar ne geriau būtų turėti gero guliašo?"

***

Tikiu, kad Dievas iš tikro yra neutralus. Jis žiūri į mus iš dangaus ir nesikiša.

IR VASARĄ, IR ŽIEMĄ
IR RUDENĮ, IR PAVASARĮ

ne tik maistu, bet ir kitomis gėrybėmis

Jei saviems padėti nori,
Padarysi tai tikrai,
Kreipkis tik tuojau pas TAURĄ,
Ir neliks kišenė kiaura!

TAURAS

3, St. Dunstan's Gardens
London W. 3
Tel. ACO 4374

Atstovas Manchesteryje:

L. Puras, 79, Victoria Cresc.,
Eccles, Manchester.

LIETUVOJE

K. ŠAPKAI PIRMOJI VIETA

Garsusis sportininkas Kęstutis Šapka Europos lengvosios atletikos varžybose Muenchene peršoko 2 m 22 cm aukštį.

Antrąją vietą užėmė vengras Majoras 2 m 20 cm pasekme, trečią — rumunas J. Servanas 2 m 12 cm.

K. Šapka planuoja peršokti 2 m 25 cm aukštį.

JURBARKO MEDUS

Jurbarke, Mičiurino vaismedžių ūkyje, laikoma 250 bičių aviliai. „Tiesa" rašo, kad iš kiekvieno avilio gaunama maždaug po 10 kg medaus.

Paskatinti bites darbui, sodininkai apsėjo 20 ha facelija (vienmetis augalas iš šiaurės Amerikos), po porą ha seradėlės (ankštinis vienmetis lengvų žemių pašarinis augalas) ir liucernos (daugiametis augalas).

Lietuvoje kg medaus kainuoja 5 rb.

VETERINARIJOS AKADEMIJOS SUKAKTIS

Kauno Veterinarijos akademija rugsėjo mėn. atšventė savo 35 metų jubiliejų.

„Tiesa" rašo, kad buržuazinio valdymo laikais akademiją baigė 45 specialistai, o tarybiniais laikais buvo paruošta 1.500 veterinarijos gydytojų ir 1.398 zootechnikai.

TŪKSTANČIAI BRIEDŽIŲ, ŠERNŲ IR STIRNŲ

Lietuvoje nuo rugsėjo 1 d. valdžia oficialiai leido pradėti medžioti paukščius, briedžius, šernus ir stirninus.

Vykdant selekcinį atrinkimą, medžiotojams leista nušauti 1.900 briedžių, 5 tūkstančius šernų ir tūkstantį stirnų.

Sumedžiotąją žvėrieną, kaip ir kiekvienais metais, numatoma siųsti į Europos šalis. Toks sportas esąs ir pelningas.

MĖLYNOS LIEPSNELĖS VILNIUJE IR APYLINKĖSE

„Mėlyna liepsnele", kaip „Tiesa" rašo, arba dujiniu kuru šiuo metu Vilniuje naudojasi 19,5 tūkst. gyventojų, Vilniaus apylinkėse apie 10.000.

„Tiesa" tikisi, kad per penkmetį Vilniuje dar bus įrengta 63.000 ir Vilniaus apylinkėse 20.000 dujų-kuro taškų.

ŠEŠI JAUNI AUTORIAI

Su pirmąja knyga Lietuvoje šiais metais pasirodė jauni poetai Stasė Bucevičienė (rinkinys „Žalios žolės žaidimai"), Henrikas Čigriejus („Metų šviesos"), Marytė Kontrimaitė („Kristalų atskalos") ir Veronika Vildžiūnaitė („Ugniavietė") ir prozininkai Ramūnas Klimas („Paukščių lesinimo šventė") ir Leonas Zaleckis („Seklumos").

KUO NEPATENKINTAS MOKYTOJAS?

Rugpiūčio mėn. „Švyturyje" Vilniaus vidurinės mokyklos mokytoja Aldona Zemaitienė straipsnyje „Ar gali būti mokytojas" rašo apie problematišką mokytojo buitį Lietuvos mokyklose.

Straipsnyje nurodoma, kad šiuo metu pradinėse, aštuonmetėse ir vidurinėse bendrojo lavinimo mokyklose dirba 32 ūkstančiai mokytojų. Iš to skaičiaus kas trečias mokytojas esąs su aukštuoju išsilavinimu. trečdalis su viduriniu pedagoginiu išsilavinimu ir 18 procentų yra nepasiekę aukstojo išsilavinimo. Taip pat nurodoma, kad kas antras mokytojas esąs komunistų partijos narys arba komjaunuolis.

Tarp patenkintų savo darbu mokytojų yra ir tokių, kurie silpnai dirba, ir dalis, kurie nepatenkinti savo profesija.

Iš apklausinėtųjų 429 mokytojų 50 procentų pareiškė, kad jei turėtų galimybę, savo profesiją keistų. Yra atsitikimų, kad ir pakeičia, o pakeitę džiaugiasi. Toks pakeitęs darbą mokytojas paprastai sako šitaip: „Padariau savo darbą — man pagarba, detalė gera, nesiuntinėja, neįsakinėja, už nugaros man dirbant nestovi".

Rašoma, kad Novosibirsko mokslininkai apskaičiavo, jog mokytojas atlieka 258 rūšių darbus, o tai sudaro 59 val. 35 min. valandų per savaitę.

Dabartinio mokytojo pareigos yra tokios: „Be pamokų vedimo ir sąsiuvinių taisymo — darbų, už kuriuos apmokama, — jis ruošiasi pamokoms, skaito, renka pavyzdžius, gamina vaizdines priemones, veda politines informacijas, klasės susirinkimus, padeda pionierių ir komjaunimo organizacijoms, lanko mokinius namuose, budi mokyklos vakaruose, skaito paskaitas, šefuoja kultūros namų meno kolektyvus ir pats dalyvauja saviveikloje; jis aktyvus kolūkiečių susirinkimų dalyvis, rinkiminės kampanijos metu agitatorius ar komisijos narys, visuomeninių organizacijų, tarybų, komiteto vadovas, narys, sekretorius ir t. t. ir t. t.

Toks apkrovimas įvairiais darbais senajam mokytojui pasidaro sunkus, o jaunimo šitoji profesija nebetraukia.

VALSTYBINIO FILHARMONIJOS ORKESTRO KONCERTAI

Valstybinis filharmonijos orkestras surengė koncertus Lietuvos žemės ūkio akademijos studentų miestelyje Noreikiškėse, Šakiuose, Kapsuke (Marijampolėje), Alytuje, Druskininkuose ir kituose miestuose.

MEDALIŲ PARODA

Vilniuje surengta sovietinių kraštų medalių paroda. Išstatyta apie 600 medalių.

Su savo darbo medaliais dalyvauja ir keli lietuviai dailininkai (spauda mini G. Jakubonio Donelaitį).

DOVANOS ARTIMIESIEMS

PIGIAU! GERIAU! GREIČIAU!

Nežiūrint tai, kad prekių kainos nuolat visur kyla, mūsų kainos iki galo metų lieka tos pačios.

Išnaudokite progą, pasiųsdami jau dabar dovanų savo artimiesiems į Lietuvą.

SIUNTINYS 1971 (3)

3¾ jardo puikios vilnonės angliškos medžiagos eilutei, 3 jardai vilnonės angliškos medžiagos apsiaustui, 1½ jardo crimplene medžiagos suknelei, 1 vyriškas arba moteriškas megztukas, vyriškos arba moteriškos kojinės, vilnonė gėlėta ar su ornamentais skarelė, 20 angliškų cigarečių, 1 sv. dėžė šokoladinių saldainių.

Įskaitant muito ir persiuntimo išlaidas, siuntinys kainuoja £40.00.

SIUNTINYS 1971 (4)

Itališkas nailoninis lietpaltis, gali būti vyriškas ar moteriškas, vilnonė angliška medžiaga eilutei, vilnonė medžiaga suknelei, medžiaga sijonui, 1 vyriški nailono išeiginiai marškiniai, bliuzelė, šilkinė skarelė, 1 sv. dėžė šokoladinių saldainių.

Siuntinio kaina £35.00.

Taip pat dar galime pridėti prie šių ar kitų siuntinių be jokių papildomų persiuntimo išlaidų daiktų, kurių klientas pageidauja.

Šie yra labai vertingi ir reikalingi dalykai:

Nailoninio kailio viršus moteriškam apsiaustui £12.00, vilnonė gėlėta skarelė £1.75, vyriški ar moteriški nertiniai už £4.50 ar £6.00, nailono marškiniai £2.75, bliuzelė £3.00, nailono lietpalčiai £4.00, crimplene medžiaga suknelei £3.50, šilkinės ar nailoninės skarelės po £1.00, ilgi vilnoniai šaliai po £4.00, komplektas moteriškų nailoninių apatinių £2.50 ir kt.

BALTIC STORES LTD.,
(Z. Juras)

421 Hackney Rd., London, E. 2. England

Tel. 01 739 8734.

Europos Lietuvių Kronika

TAUTOS FONDO PADĖKA

Nuoširdžiai dėkojame tautiečiui LN už prisiųtąją 2 varų auką.

T. F. Atstovybė D. Britanijoje

LONDONAS

RUDENS BALIUS

Šv. Onos Moterų Draugijos ruošiamasis **rudens balius** įvyks spalio 23 d., šeštadienį, Lietuvių Sporto ir Socialiniam Klube (345a Victoria Park Road E9 5DX).

Pradžia 7 val. vakare. Įėjimas 30 penų.

PAMALDOS WEST EALINGE

Rugsėjo 26 d., 12.30 val., bus lietuviams pamaldos, kaip ir anksčiau, 1 Courtfield Gardens, London, W. 13.

DAINAVOS „TURGELIS"

Londono Lietuvių Moterų „Dainavos" Sambūris praneša, kad šeštadienį, spalio 2 d., įvyks senų ir naudotų daiktų išpardavimas „Jumble Sale" St. Anselm bažnyčios salėje, The Green, Southall, Middlesex.

Labai reikalingos dovanos, pvz., naudoti, bet sveiki ir švarūs įvairių rūšių suaugusių ir vaikų drabužiai, indauja, šaukštai, bizanteria, žodžiu, viską, kas nereikalinga ar nenaudojama, priimsime su dėkingumu.

Daiktus prašome pristatyti į Lietuvių Namus Londone, 2 Ladbroke Gardens, W. 11. Jeigu susidarytų sunkumų dėl daiktų pristatymo, prašome telefonu kreiptis į G. Gasiūnienę tel. 422 0594 arba į M. Varkalienę tel. 660 1433.

Šio „turgelio" visas pelnas skiriamas šalpai. Kadangi mūsų senelių ir šalpos reikalingųjų lietuvių būrelis kasmet didėja, mes kreipiamės į visus tautiečius, prašydamos mus kuo daugiau paremti ir mūsų kasą sustiprinti, ypač dabar, artėjant Kalėdoms.

Dainavos Valdyba

SOCIALDEMOKRATŲ SUSITIKIMAS

Praeitą savaitgalį Londone praleido dr. V. J. Bylaičio vadovaujama Vokietijos lietuvių socialdemokratų keturių asmenų delegacija.

Ji čia ne tik su Britanijos sostine apsipažino, bet taip pat susitiko su K. Tamošiūno vadovaujama šio krašto socialdemokratų delegacija ir aptarė įvairius bendradarbiavimo klausimus.

NOTTINGHAMAS

TAUTOS ŠVENTĖS MINĖJIMAS

Spalio 9 d., šeštadienį, punktualiai 6 val. p. p., Ukrainiečių klubo salėje (30 Bintinck Rd.) rengiamas

Tautos Šventės Minėjimas.

Pogramoje numatoma paskaita, o meninę dalį atliks šiaurinės Anglijos lietuvių gerai, nors ir slapta, apmokytų partizanų dalinys, susibūręs prie Bradfordo Vyties klubo. Jis suvaidins epizodą iš mūsų partizanų kovų — 3-jų paveikslų „Nenuvystantį vainiką" ir dar muzikinį vaizdelį „Ar atsimeni?"

Vėliau bus šokiai, geram orkestrui grojant, veiks baras su šiltais ir šaltais užkandžiais. Visus maloniai kviečia iš arti ir toli atvykti ir praleisti vakarą patriotinėje ir linksmoje nuotaikoje

DBLS Skyr. Valdyba

BENDRIJOS ŽINGSNIAI

Anglijos Lietuvių Katalikų Bendrijos seimas, įvykęs rugsėjo 11 d. Lietuvių Židinyje, praėjo darbingai ir sėkmingai. Atsilankė apie 50 atstovų ir svečių. Buvo penkios paskaitos-paskaitėlės, pesvarstyti, patvirtinti Bendrijos ir jos Fondo įstatai, išrinkta valdyba, aptarti kiti reikalai.

Meninėje dalyje buvo „Šaltinio" bendradarbių poezijos perteikimas, aktualūs šviesos paveikslai ir pop. Pauliaus VI gyvas žodis lietuviams.

Plačiau apie Seimą bus vėliau.

VIETA ATOSTOGOMS

Maloniai kviečiame tautiečius praleisti atostogas mūsų svečių namuose.

Žavi vieta netoli jūros ir miesto. Už kelių minučių kelio miesto autobusų garažas. Mūsų visi kambariai turi šiltą ir šaltą vandenį. Turime leidimą gėrimams.

Duodami pusryčiai, o vakare stiprūs pietūs.

Kaina savaitei nuo 11 iki 13 svarų liepos ir rugpiūčio mėn.

SAVININKAI O. IR J. VEGNERIAI

OSHAVA
ALPINE ROAD
VENTNOR
ISLE OF WIGHT

TELEFONAS: VENTNOR 148

BRADFORDAS

EKSKURSIJA Į MANCHESTERĮ

Rugsėjo 25 d., šeštadienį, organizuojama ekskursija į Manchesterį, į Lietuvių klubą.

Norintieji galės aplankyti zoologijos sodą.

Kelionė veltui.

Norintieji prašomi užsirašyti klube iki rugsėjo 18 d.

Vyties Klubo Valdyba

DERBY

TAUTOS ŠVENTĖS MINĖJIMAS

DBLB Derbio Lietuvių Klubas rugsėjo 18 d., 7 val. vak., Backet St. Sales Room patalpoje rengia Tautos šventės minėjimą.

Paskaitą skaitys J. Zokas.

Po oficialiosios dalies bus šokiai, loterija, ir veiks baras ligi 11 val.

Visi vietos ir kitų kolonijų tautiečiai prašomi atsilankyti ir praleisti vakarą linksmoje nuotaikoje.

Minėjimas bus pradedamas 7 val.

D. L. Klubo Valdyba

GLOUCESTERIS IR STROUDAS LIETUVIŠKI FILMINIAI VAIZDAI

Anglijos Lietuvių Katalikų Bendrijos Gloucesterio ir Stroudo padaliniai spalio 2 d., 4.30 val. po pietų, ukrainiečių klube (37 Midland Rd., Gloucester) rengia aktualių lietuviškų filminių vaizdų ir kitų įvairumų popietę. Juos supras ir jais grožėsis visi. Tad visus iš visur ir kviečiame.

Liet. pamaldos Gloucesteryje bus spalio 2 d., 13 val., o Stroude spalio 3 d., 12 val. Laukiame visų.

Kapelionas ir ALKB Tarybos

SKAUTIŠKUOJU KELIU

PADĖKA

Reiškiame nuoširdžią skautišką padėką mieliems Nidos spaustuvės personalui ir „E. L." administracijai.

Ypatinga skautiška padėka Lietuvių Akc. Bendrovės Valdybai už lėšas „E. L." „Skautiškiesiems puslapiams".

Didis skautiškas ačiū DBLS Valdybai už 50 svarų paramą stovyklos išlaidų trūkumams išlyginti. Labai labai ačiū.

Budime.

Rajono Vadovybė

VOKIETIJA

PROF. DR. CIRTAUTIENĖS VIEŠNAGĖ

Prof. dr. Ilza Cirtautienė lankėsi Hamburge, kur sutvarkė savo tėvų paliktus namus, pasveikino savo senus bičiulius ir su dukra pasiryžo ilgiau sustoti Šveicarijoje, kur gyvena jos dvynukė sesuo Ingė, ištekėjusi už belgiškos kilmės amerikiečio prof. Orr.

Jinai ketina dar šiemet dalyvauti aziatų kalbų specialistų tarptautiniame kongrese Budapešte.

Kun. Hermanas-Jonas Šulcas, Vasario 16 Gimnazijos kapelionas, vienuolyno siunčiamas, vyksta į Braziliją dirbti lietuvių tarpe. Atrodo, kad jis tenai perims lietuviškojo jaunimo sielovadą.

Vyskupas dr. Antanas Deksnys, lydimas Tėvo Klemenso Žalalio, aplankė Skandinavijos kraštų vyskupus, susipažino su kai kuriais lietuviais ir užmezgė ryšį su žymesniais Danijos, Švedijos ir Norvegijos lietuviais veikėjais.

TAUTOS ŠVENTĖ

Tautos šventę Muencheno lietuviai paminėjo rugsėjo 11 d. „Haus der Begegnung" patalpose.

Pirm. R. Hermanas kalbėjo dienos tema, o meninė programa išpildyta sutelktinėmis jėgomis.

ŠALPOS KOMISIJA

Sudaryta Muencheno Šalpos komisija, į kurią visi galės kreiptis šalpos reikalais. Ją sudaro: Muencheno Apylinkės Valdybos atstovas A. Erakauskas, Evangelikų sielovados atstovas R. Hermanas, Katalikų sielovados atstovas J. Pauliukevičius.

MUENCHENO LIETUVIUOSE

L. Šukytė rugpiūčio 28 ir 30 d. d. su dideliu pasisekimu dainavo Mozarto „Užburtojoj Fleitoj" Paminą — Frankfurto operos sezono atidaryme.

Muenchene ji dainuos IX. 23 „Bohemoj" Mimi (su labai geru sąstatu) ir IX. 28 „Carmen" Michaelą.

Šią vasarą nemažai miuncheniečių vasarojo užsieny. Netik Austrijoj, Italijoj ar Šveicarijoj, bet ir Amerikoje. Keletas lankėsi ir Lietuvoje.

Jungtinėse Amerikos Valstybėse lankė ar tebelanko gimines dr. R. Maerkl su vyru, prel. J. Aviža, kun. dr. P. Celiešius, dr. med. A. Laukaitis, p-nia N. Otto su visa šeima (Kanadoje). Iš JAV buvo atvykę į Muencheną atostogauti prof. V. S. Vardžio 7 asmenų šeima. Rugpiūčio gale išskrido atgal į Oklahomą.

Lietuvoje trumpai svečiavosi ponia E. Molnerienė, stud. S. Boehmas, šiuo metu ten (visą mėnesį) lankosi p. V. Žiukelis ir jau pakeliui į namus p-lė A. Gelžinytė. Ponia B. Skeberdienė buvo susitikus su giminėmis Maskvoje.

Iš tėvynės šią vasarą labai maža kas beatvyksta. Rugpiūčio pabaigoj su boksininkais iš Maskvos buvo atvykę ir lietuviai iš Kauno: treneris Algirdas Sočikas, čempijonas Juozas Juocevičius ir sulietuvėjęs slavas Jurgis Kovičevas.

Juos pakvietė vok. profsąjungos draugiškom rungtynėm Dachau, Augsburge ir Kamen (Westfalijoj).

VIII. 17 Dachau rusai su lietuviais laimėjo 5:4; ir Augsburge 7:1 rusų naudai. Apie Kameno žaidynes nežinome rezultatų.

Labai gražiai, kaip balerina, žaidė mūsiškis J. Juocevičius. Kaip paprastai, mūsų lietuviai buvo pristatyti rusais iš Maskvos. Atvykusi į Augsburgą rungtynių pažiūrėti lietuvių iš Muencheno grupelė gerokai dėl to piktinosi, ir kai kurie iš vietų šaukė, kad Juocevičius ne rusas ir ne iš Maskvos, bet lietuvis iš Kauno...

Šiemetinėje Lietuviškųjų Studijų savaitėje Stuttgarte dalyvavo iš Muencheno daugiausia — net 20 asmenų. Tėvynės dienai atvyko beveik visa mūsų tautinių šokių grupė ir apdovanojo gėlėmis Toronto taut. šokių grupės „Gintaro" šokėjus.

Paskaitą skaitė dr. J. Grinius, A. Grinienė buvo organizacinėj ir meno reikalų komisijoj, stud. P. Nevulis — organizacinėj komisijoj. B. Jalinskienė ir S. Laukaitienė įruošė gintaro parodą Tėvynės dienai.

Stud. Rud. Landas, per Sekmines viešėdamas Vilniuje, susitarė su universiteto vadovybe ir jau gavo leidimą studijuoti mediciną. Tai bus pirmas studentas iš Vakarų, studijuojąs Lietuvoje.

R. Žagarinskas, baigęs Liet. Vasario 16 gimnazijos 6 klases, grįžo į Muencheną mokytis amato.

E. Apyrubienė tikrai neturi laimės. Amerikoje du kartu susilaužiusi ranką, vos grįžusi į Muencheną atgulė dėl kojos ligoninėn. Jau 6 savaitės gydosi. Iš Moehlstr. klinikos bus greitu laiku perkelta į artimesnę ligoninę netoli Pfaffenhofo, kur gyvena duktė su šeima.

Gražius paminklus pastatė L. Ehzholcienė savo vyrui Gernlindene ir P. Sadauskas Muenchene, Perlacher-Forst kapinėse.

PRADĖTA NAUJOJO BENDRABUČIO STATYBA

Labai reikalingas ir ilgai planuotas naujas bendrabutis rugpiūčio 12 d. pradėtas statyti. Žemės kasimo darbus, kaip ir gimnazijos pastatui, atliko 8591 LS lietuvių kuopa iš Schwetzingeno, kuriai vadovauja mjr. J. K. Valiūnas. Tolimesnius darbus vykdys vietos vokiečių firmos, su kuriomis jau susitarta. 1972 m. vasarą pastatas bus atiduotas naudotis.

Kad naujas bendrabutis reikalingas, niekas neabejoja, kas savo akimis matė senąją pilį. Ji per 17 metų priglaudė bendrabutį. Ilgainiui buvo reikalingi vis didesni remontai. Jų dydis jokiu būdu nepateisino rezultatų.

Vasario 16 gimnazijos kuratorija, apsvarsčiusi esamąją padėtį ir gavusi VL Bendruomenės pritarimą, nusprendė statyti naują pastatą. Šis sprendimas padarytas dėl to, kad dar vis atsiranda pakankamas skaičius lietuvių tėvų, kurie siunčia savo vaikus į lietuvišką mokyklą ir kad yra vilties, jog tokių tėvų atsiras ir ateityje.

Paskutiniaisiais metais Vasario 16 gimnazija pasidarė patraukli ir JAV bei Kanados jaunuoliams. Iki šiol jų, tiesa, tebuvo tik 5, tačiau jau prasidedantiems naujiems mokslo metams iš Amerikos žemyno yra priimtų 10 naujų. Visa eilė dar svyruoja, bet mažiausiai bent keli jų apsispręs atvykti Europon. Vasario 16 gimnazija džiaugiasi, galėdama pasitarnauti ir užjūrio lietuviams, kurių pinigine parama ji galėjo per 20 metų išsilaikyti.

Pagrindinis sunkumas, kurį teko nugalėti planuojant naują statybą, buvo jos finansavimo klausimas. Tik pažadėjus federalinei ir Baden-Wuerttembergo vyriausybėms statybą finansiškai remti, drįstama eiti prie projekto realizavimo. Nors su vokiečių valdžiomis buvo, palyginti, anksti principiškai susitarta, tačiau pinigų išmokėjimas buvo dėl krašto konjunktūrinės padėties sulaikytas, ir tai neleido bendrabučio statymo pradėti, kaip planuota šių metų pavasarį. Tik dabar gautas pranešimas, kad skirtieji pinigai šiais metais galės būti išmokėti, todėl statyba nedelsiant ir pradedama.

Lėšų telkimas tarp lietuvių yra šiuo metu vienas pagrindinių rūpesčių. Jis jau pradėtas ir bus ateityje stiprinamas. Iki šiol atsiektais rezultatais Gimnazijos kuratorija yra visiškai patenkinta. Aukoja tautiečiai iš Vokietijos, Anglijos, Belgijos, Šveicarijos ir kitų Europos kraštų, ateina aukos net iš tolimosios Australijos. Piniginio vajaus vedėjas tėv. A. Eernatonis, lankydamasis JAV ir Kanadoje, rado daug palankių ir dosnių lietuvių — jų įnašas iki šiol didžiausias. Šalia atskirų asmenų, gimnaziją rėmė ir liet. įstaigos bei organizacijos, kaip Lietuvių fondas, Kanados liet. bankeliai, aukas siuntė liet. parapijos, lituanistinės mokyklos ir kiti sambūriai. Daug padeda ir BALFas.

Šitoks platus atsiliepimas į Gimnazijos kuratorijos paramos prašymą rodo, kad lietuviškai visuomenei rūpi Vasario 16 gimnazijos reikalai bei ateitis ir kad ji, išlaikiusi šią mokyklą 20 metų, yra pasiryžusi išlaikyti tol, kol bus reikalinga.

Vasario 16 gimnazijos kuratorija, iki šiol patirto prielankumo paskatinta, pakartotinai kreipiasi į viso laisvojo pasaulio lietuvius, jų organizacijas ir sambūrius, prašydama ir toliau remti bendrabučio statybą, nes pinigų dar trūksta. (VKV Informacijos)

Lena Valaitis

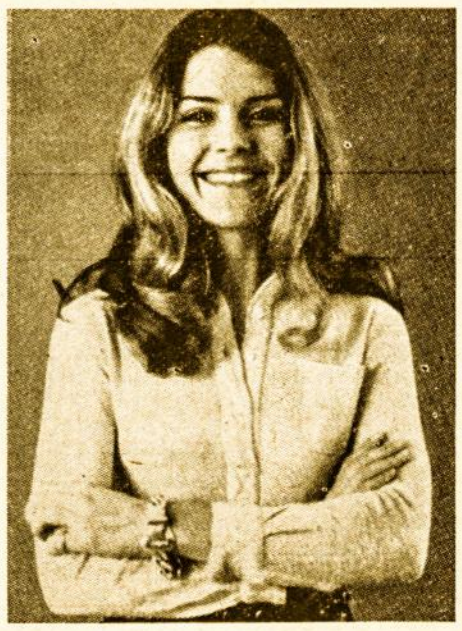

Antrojoj vokiečių televizijos programoj „Hitparade" buvo vėl pristatyta liepos 17 d. ir „Drehscheibe" liepos 22 d. jaunoji lietuvaitė Anelė-Lena Valaitytė.

Valaitytė jau vienuolika kartų yra pasirodžiusi Vokietijos televizijoj, o taip pat įdainavusi savo trečią estradinių dainų plokštelę: „Ob es so oder so oder anders kommt" ir „Die andere Seite" (Nr. 6003125, Philips).

Vokiečių spauda dažnai rašo apie Anelę-Leną ir ją teigiamai vertina. Jos nuotrauką ir informaciją išsispausdino „TV — Hoeren und Sehen" ir „Berliner Zeitung" liepos 19 d. ir 22 d. Lena pristatyta kaip „talentinga jauna dainininkė iš Lietuvos". Ir tiesa: gimusi Lietuvoj Anelė niekad nepaneigė savo lietuviškumo.

Vokietijoj žinomasis kompozitorius, jos plokštelių ruošėjas Hans Heinz Henning labai domisi lietuviškomis liaudies dainomis. Jis pasiūlė išleisti lietuviškų liaudies dainų ilgo grojimo plokštelę. Šiuo metu rengiasi paruošti vertimus, nes komerciniais sumetimais norima pateikti dainų rinkinį vokiečių kalba.

Prieš kurį laiką filmų bendrovė „Constantin Film — Verleih" pasikvietė Valaitytę vaidybos bandymui filmų studijai. Planuojamas susukti muzikinis dalykėlis, kuriame Valaitytė vaidins ir dainuos.

MIRUSIEJI

A. a. Vincas Merkevičius, gimęs 1914 m. rugpiūčio 16 d. Rūdos kaime, Gižų valsčiuje, Vilkaviškio apskr., mirė rugsėjo 1 d. Duisburg-Hamborn.

A. a. Martynas Pienelis, gimęs 1899 m. gegužės 28 d. Kretingoje, mirė rugsėjo 2 d. Hamburg-Harburg.

ŽALČIAI — EVOLIUCIJOS MĮSLĖ

Kažkada žalčiai turėjo kojas. Jų anatominė struktūra liudija, kad žalčiai yra kilę iš keturkojų sausumos gyventojų. Šį teiginį patvirtina pitono kaulai. Pitonas — vienas didžiausių šiuo metu gyvenančių žalčių, yra primityviausias ir galvojama, kad savo struktūra jis artimiausias hipotetiniam visų žalčių protėviui. Nors žalčiai ir yra evoliucijos mįslė, tačiau mokslininkai neabejoja, kad evoliucijos eigoje jie prarado kojas, kurios trukdė jiems gyventi tokį gyvenimą, kokį jie gyveno.

Žalčiai ne tokie senoviški, kaip kitos gyvūnų grupės. Neabejojama, kad pirmieji žalčiai atsirado kreidos periodo metu, maždaug 100 mln. metų, t. y. tada, kai Žemės valdovai buvo dinozaurai. Deja, kol kas trūksta suakmenėjusių žalčių iškasenų iš dinozaurų laikų. Pirmoji, panaši į žaltį iškasena buvo rasta eoceno sluoksnyje vienoje ankstyviausiųjų kainozojaus (MG 1971 2 nr.) eros epochų Pietų Amerikoje. Šios iškasenos skeletas buvo panašus į driežą, kuris gyveno maždaug 60 mln. metų, t. y. tada, kai Žemėje atsirado pirmieji žinduoliai. Vokietijos uolienose, kurios atsirado apie 20 mln. metų vėliau, randama jau tikrųjų žalčių skeletų, kurie atitinka visų gyvačių generalinę skeleto sandarą. Vėlesniuose uolienų sluoksniuose (Egipte) buvo surasti didžiulių žalčių skeletai. Kai kurie jų būdavo net 18 m ilgio. Tai buvo tikrieji žalčiai be jokių išorinių kojų pėdsakų. Paleontologai pesimistiškai teigia, jog žalčių protėviai mokslui yra dingę, nes jų skeletai buvo švelnūs ir trapūs, todėl ir nesuakmenėdavę.

Netekę kojų žalčiai įgudo savotiškai judėti. Kartais dabartinių žalčių ir gyvačių judėjimas apibūdinamas kaip „vaikščiojimas šonkauliais". Toks judėjimas reikalauja nepaprastai sudėtingų ir koordinuotų šonkaulių ir raumenų judesių. Žalčio gyvenimas liudija apie jo prisitaikymą prie to, ko jis neteko evoliucijoje. Jis nebegali kramtyti grobio, tad ryja jį visą. Nors žalčiai savo apetitu pralenkia žmogų, tačiau, esant reikalui, jie gali badauti ištisus metus. Neturėdami galūnių, vaikšto, pasiremdami daugybe šonkaulių, plaukioja ir čiumpa uodega, o laipioja, pasiremdami žvynais. Jų skonio pojūčius kompensuoja nepaprasta uoslė, kurios organai sukoncentruoti liežuvyje. Kaip visiems žinoma, žalčiai yra kurti, tačiau apie pavojų juos gali įspėti kieto pagrindo virpėjimas, kuris persiduoda per jautrią odą greičiau, negu garsas sklinda ore.

(Mokslas ir gyvenimas)

ŠLIAUŽIANTIS TRAUKINYS

V. Vokietijoje statomas traukinys, kuris galės pasiekti 350 mylių į valandą ir kuris ne ratais risis, bet šliauš bėgiais.

Varžybos su lėktuvais.

LIETUVIŠKOS PAMALDOS

HUDDERSFIELD — rugsėjo 26 d., 1 v.
STOKE-ON-TRENTE — rugsėjo 26 d., 12.15 val., Sacred Heart, Tunstall.
NOTTINGHAME — rugsėjo 26 d., 11.15 val., Liet. Židinyje.
GLOUCESTERYJE — spalio 2 d., 13 val., šv. Petro bažn., London Rd.
STROUDE — spalio 3 d., 12 val., Beeches Green.
NOTTINGHAME — spalio 3 d., 11.15 val., Liet. Židinyje.
BIRMINGHAME — spalio 10 d., 11 val., 19 Park Rd., Moseley, Birmingham 13.
LEICESTERYJE — spalio 10 d., 12 val., Sacred Heart, Mere Rd.
DERBYJE — spalio 17 d., 11 val., Bridge Gate.
NOTTINGHAME — spalio 17 d., 11.15 val., Liet. Židinyje.

NAUJAUSIOS PLOKŠTELĖS

1) **Ar tu meni** — lietuviškos lengvos muzikos rinkinys su dainom,
2) **Lauksiu tavęs** — liet. lengvos muzikos rinkinys su dainom,
3) **Gimtinės dangus** — liet. lengvos muzikos rinkinys su dainom,
4) **Lietuva brangi** — liaudies dainos,
5) **Lietuviškos giesmės** — ilgo grojimo plokštelė.

Kaina su persiuntimu £2.75.

Rašyti: „DAINORA", 14, Priory Rd., KEW-SURREY.

SIUNTINIAI SAVIEMS

LIETUVIŲ NAMŲ AKC. BENDROVĖ
2 LADBROKE GARDENS, LONDON, W.11

ligi šiol yra atlikusi ir atlieka daug lietuviškų darbų. O prieš kurį laiką ji yra dar suorganizavusi

SIUNTINIŲ SKYRIŲ,

kuris pasitarnauja lietuviams, kai reikia geromis dovanomis pradžiuginti savuosius Lietuvoje.

Pasitarnaudamas šis skyrius laikosi tokio pagrindinio dėsnio: turi būti ko griežčiausiai prisilaikoma užsakytojo pageidavimų, kad būtų patenkintas užsakytojas ir džiaugtųsi gavėjas. Taigi per Bendrovės siuntinių skyrių užsakant gaunama grynai ta prekė, kurios nori užsakytojas. Kadangi Bendrovė yra atsisakiusi minties sudarinėti kokius nors papigintus standartinius siuntinius, tai užsakytojas gauna tik tokią prekę, kokios jis nori ir prašo. Niekas jam neperšama ir nesiūloma.

Medžiagos pasirenkamos pagal pavyzdžius.

Tasai Lietuvių Namų Akc. Bendrovės

SIUNTINIŲ SKYRIUS

yra jau įsigijęs tautiečių pasitikėjimą. Kas per jį siuntė, tai žino, kad viskas bus tiksliai, gerai ir greit sutvarkyta. O kas dar nepasinaudojo, tai kviečiamas išbandyti, nes juk kiekvienam labai ir patogu atsilyginant už „Europos Lietuvį" ar Nidos Knygų Klubo leidinius ar prašant kokių nors informacijų kartu sutvarkyti ir siuntinio reikalą, rašant vis tuo pačiu adresu:

2 LADBROKE GARDENS, LONDON, W.11